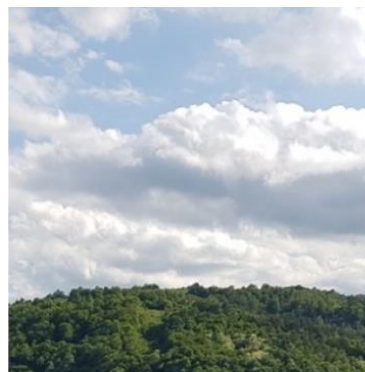

ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ (ПИРО) НА ОБЩИНА ГАБРОВО

2022 -2023

м. март 2024 г.

Съдържание

1. Въведение - фактори на средата, предизвикателства и промени в социално-икономическите условия в община Габрово	3
2. Социално-икономически профил на община Габрово за 2024 г.	4
3. Стратегическа рамка на ПИРО на община Габрово до 2027 г.	17
4. Доклад за наблюдение на изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО	21
5. Заключение	58
6. Приложения.....	58

1. Въведение - фактори на средата, предизвикателства и промени в социално-икономическите условия в община Габрово

Настоящият Доклад е изготвен в съответствие с чл.24 от Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие и има за цел да представи резултатите от изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Габрово за периода от неговото приемане през м. юли 2022 г. до м. декември 2023 г.

Съгласно нормативните изисквания, орган за наблюдение на плана за интегрирано развитие на общината е общинският съвет. В процеса на наблюдение на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината, общинският съвет осигурява участието на заинтересованите органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината.

Кметът на общината организира наблюдението и изпълнението на ПИРО, като за резултатите се разработва годишен доклад, който се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината. Годишният доклад е публичен и се оповестява на страницата на общината в интернет.

Годишният доклад съдържа информация за общите условия за изпълнение на плана, промените в социално-икономическите условия на общината и постигнатия напредък по изпълнение на целите и приоритетите на ПИРО въз основа на индикаторите за наблюдение.

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО, за целите на наблюдението и оценката се изгражда система, която включва формите и начините за събиране на информация, индикаторите за наблюдение, органа за наблюдение и организацията на работата по наблюдението и оценката, както и системата за докладване и осигуряване на информация и публичност.

Периодът, който обхваща Докладът, се характеризира с важни глобални специфики и предизвикателства, които са повлияли директно и/или индиректно върху изпълнението на заложените мерки в ПИРО на община Габрово, а именно:

- ✓ криза вследствие на COVID-19;
- ✓ война в Украйна
- ✓ политическа криза в държавата, която забави стартирането на националния План за възстановяване и устойчивост (ПВУ) и всички оперативни програми
- ✓ местни избори 2023 г.
- ✓ липсата на достатъчен финансов ресурс за постигане на пълна проектна готовност на Община Габрово – МРРБ не осигури техническа помощ за общините за новия програмен период
- ✓ климатичните промени

В допълнение следва да бъдат отчетени и вътрешните фактори на средата, а именно:

- ✓ негативните демографски процеси в общината - обезлюдяване и застаряване на населението;
- ✓ отлив на млади хора и таланти към София и др. големи градове;
- ✓ недостиг на квалифицирани кадри за бизнеса

С оглед на гореизложеното степента на изпълнение на ПИРО през докладвания период не се очаква да бъде много висока.

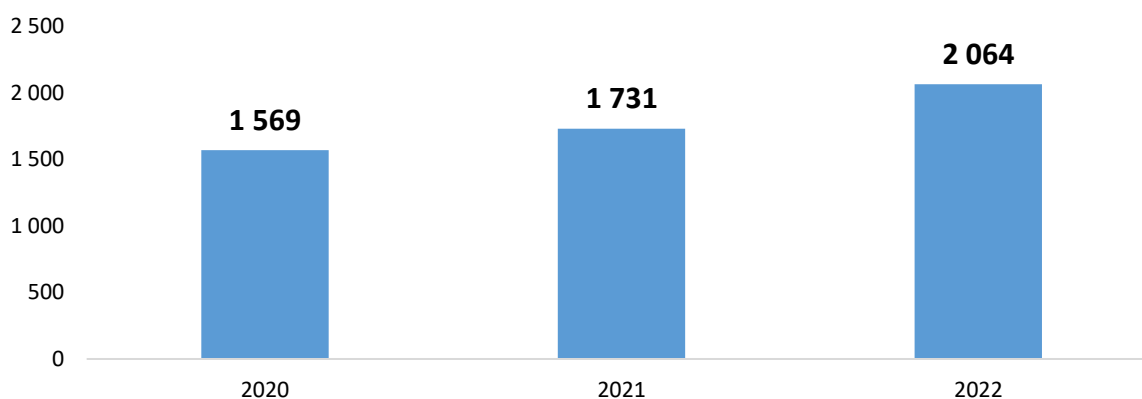
2. Социално-икономически профил на община Габрово за 2024 г.

(Профилът е разработен съвместно с ИНСТИТУТ ЗА ПАЗАРНА ИКОНОМИКА по данни от НСИ към 2022 г.)

Макроикономически профил на област Габрово

Брутният вътрешен продукт (БВП) на област Габрово достига 2,1 млрд. лв. през 2022 г., като представлява 17% от БВП на Северен централен район (СЦР). Спрямо година по-рано икономиката на Габрово отчита ръст от близо 20%. Високият номинален ръст на областта е провокиран както от добрите показатели на местните индустриални предприятия и възстановяването на търговията, туризма и бизнес услугите, така и от високата инфлация през втората половина на 2022 г. Отчитайки растежа в националната икономика и предварителни оценки за показателите на предприятията, очакванията са икономиката на област Габрово да регистрира добри резултати и през 2023 г.

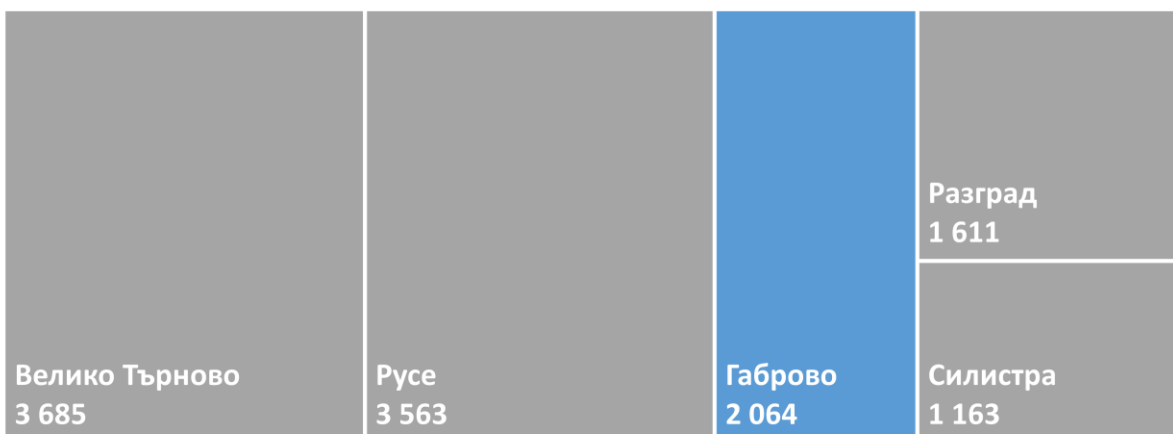
Графика 1: Брутен вътрешен продукт (БВП) на област Габрово (млн. лв., 2022 г.)

Източник: НСИ

Икономиката на област Габрово традиционно заема около 17% от БВП на Северен централен район (СЦР). Велико Търново и Русе са водещите икономики в СЦР, като носят по около 30% от БВП на района, а Габрово изпреварва икономиките на Разград и Силистра. Въпреки разликите в мащаба, Габрово се отличава със силна индустрия, като област Габрово носи 25% от брутната добавена стойност на индустрията в СЦР и е в съпоставими мащаби с индустриите на Велико Търново и Русе.

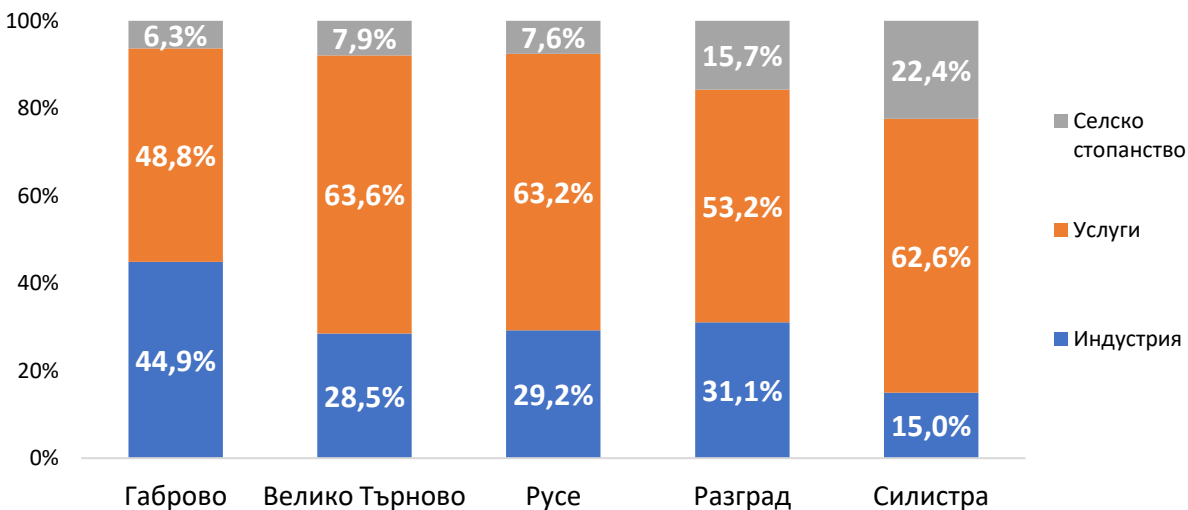
Графика 2: Брутен вътрешен продукт (БВП) на областите в СЦР (млн. лв., 2022 г.)

Източник: НСИ

Габрово е сред най-силно индустриалните области в България, което се дължи на силната преработващата промишленост в общините Габрово и Севлиево. Индустрията носи близо 44,9% от брутната добавена стойност на областта през 2022 г. спрямо 28,6% средно за страната. Габрово има най-явно изразен индустриален профил спрямо другите големи икономики в Северен централен район (СРЦ). Индустрията във Велико Търново и Русе носи съответно 28,5% и 29,2% от брутната добавена стойност през 2022 г., което е около средното ниво за страната.

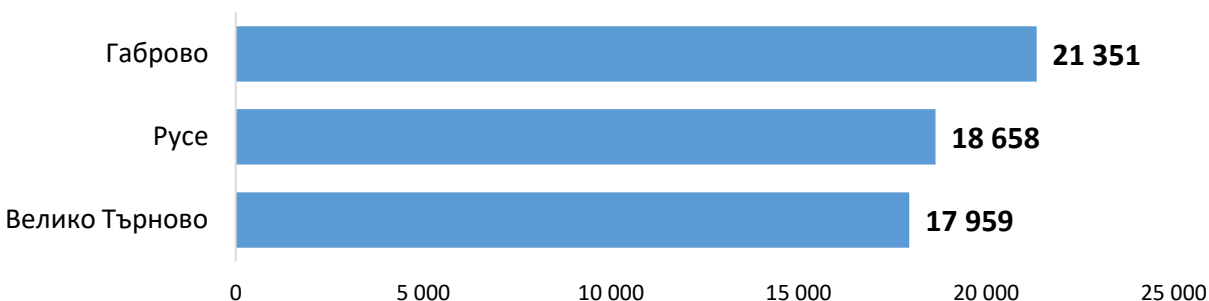
Графика 3: Брутна добавена стойност (БДС) по сектори в Северен централен район (2022 г.)

Източник: НСИ

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Габрово е 21 351 лв. през 2022 г., като по този показател областта е сред лидерите в България и изпреварва другите големи икономически центрове в района – Русе и Велико Търново. Пандемията и икономическата рецесия през 2020 г. дават своя отпечатък върху икономиката на Габрово, като прекъсват един сравнително дълъг период на икономически подем. През 2021 и 2022 г. обаче се наблюдава възстановяване, като показателите на целия район се подобряват и икономиката на Габрово се връща към растежа. Областта е компактна, като общините Габрово и Севлиево са тясно обвързани и представляват в рамките на 85-90% от икономиката на цялата област. Силната промишленост на Габрово и Севлиево прави региона един от важните икономически центрове в България.

Графика 4: БВП на човек от населението в избрани области в СЦР (лв., 2022 г.)

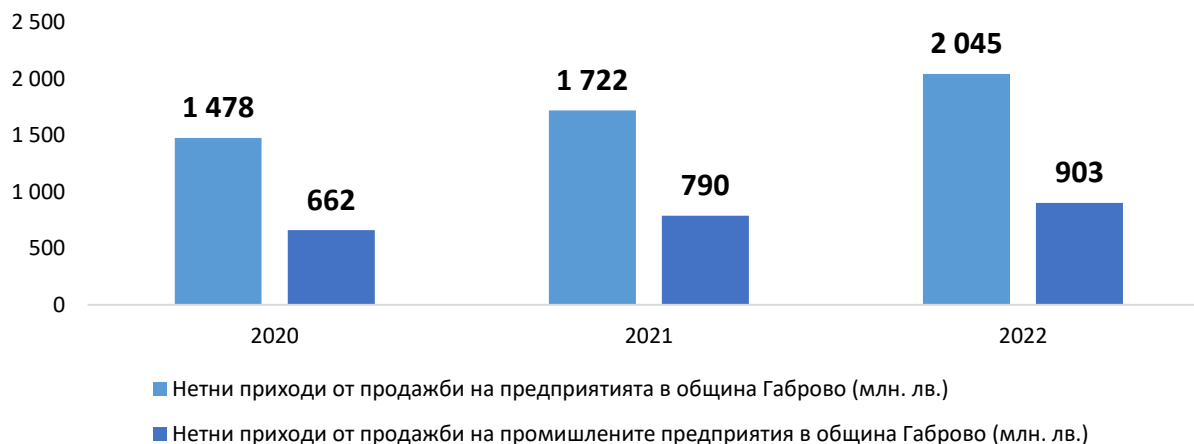

Източник: НСИ

Икономическо развитие на община Габрово

Нетните приходи от продажби на нефинансовите предприятия в община Габрово достигат близо 2,1 млрд. лв. през 2022 г. След леко свиване на приходите на местните компании през 2020 г., следствие от пандемията и последвалата икономическа рецесия, нетните приходи на компаниите в Габрово нарастват съответно с 16% през 2021 г. и 19% през 2022 г. Последното е провокирано както от възстановяването на икономиката, така и от по-високата инфлация в периода. Индустрията играе основна роля в икономиката на Габрово, като традиционно носи около 44-45% от приходите на местните предприятия. През 2022 г. нетните приходи на предприятията от преработващата промишленост в община Габрово достигат над 900 млн. лв.

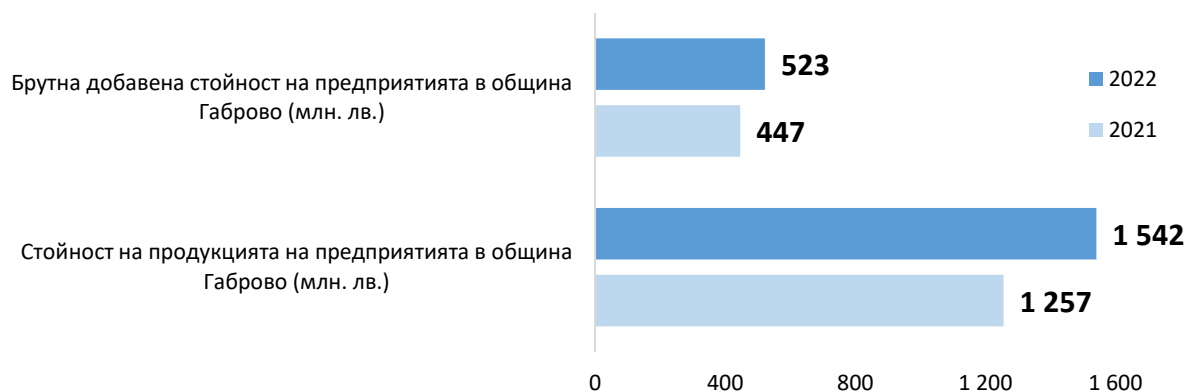
Графика 5: Приходи от продажби на предприятията в община Габрово (млн. лв., 2020-2022 г.)

Източник: НСИ

Общо стойността на произведената продукция от нефинансовите предприятия в община Габрово е 1 542 млн. лв. през 2022 г., като отчита ръст от 23% спрямо предходната година. Брутната добавена стойност на предприятията се увеличава от 447 млн. лв. през 2021 г. до 523 млн. лв. през 2022 г. Компаниите от преработващата промишленост носят 58% от произведената продукция и 46% от добавената стойност на всички предприятия в община Габрово.

Графика 6: Стойност на продукцията и добавена стойност на предприятията в община Габрово (млн. лв., 2020-2022 г.)

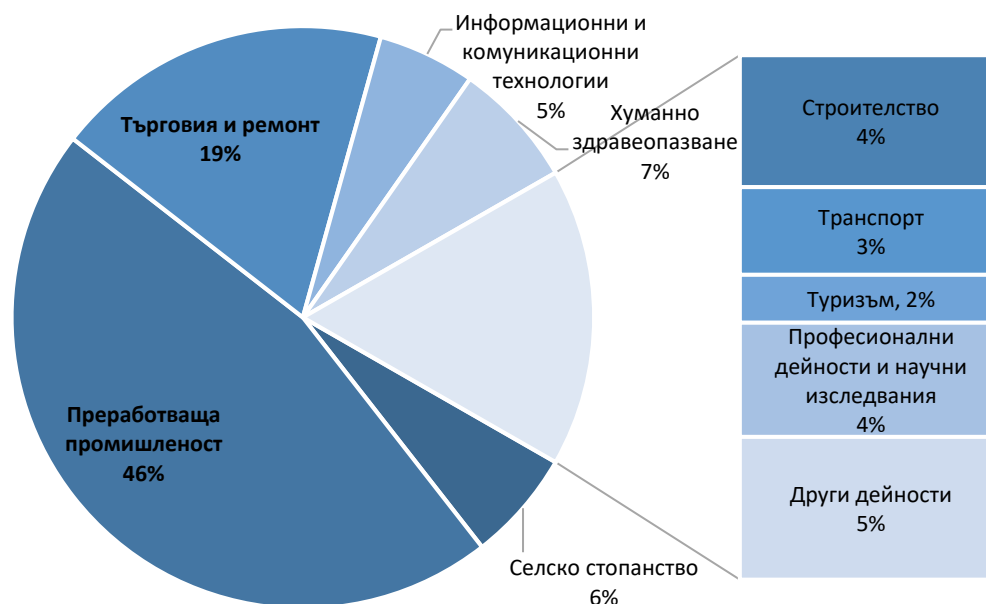

Източник: НСИ

Водещи сектори и инвестиции на местните предприятия

Добавената стойност на предприятията в община Габрово достига над 500 млн. лв. през 2022 г. Структурата на местната икономика е много различна от тази на страната, като индустрията заема водеща роля. Предприятията от преработващата промишленост носят 46% от добавената стойност на всички нефинансови предприятия в икономиката на Габрово, което е два пъти над средната стойност за страната. Предприятията в търговията на едро и дребно носят 19% от добавената стойност на предприятията в Габрово, което е съпоставимо със средните стойности за страната. Здравеопазването в Габрово е на трето място с 7% от добавената стойност. Информационните и комуникационните технологии и професионалните дейности носят съответно 5% и 4% от добавената стойност на местните предприятия, което отразява развитието на дигиталните услуги.

Графика 7: Добавена стойност на предприятията в община Габрово по сектори (% , 2022 г.)

Източник: НСИ

Почти всички сектори в икономиката на Габрово отчитат ръст през 2022 г. Добавената стойност в преработващата промишленост отбелязва ръст от 11% и достига 241 млн. лв. през 2022 г. В сектора на търговията добавената стойност на предприятията достига над 98 млн. лв. В търговията се отчита силен ръст от 33% на годишна база, което отразява пълното отърсване от ограниченията на пандемията. При хотелите и ресторантите, както и в строителството, също се отчита висок ръст, което е следствие от отпушването на икономическата и социалната динамика след пандемията. В здравеопазването, след много силния ръст през 2021 г., се наблюдава лек спад в добавената стойност, който отново може да бъде обяснен с отстъпването на пандемията.

Добавената стойност в информационните и комуникационните технологии достига над 28 млн. лв. през 2022 г. Дигиталният сектор продължава да се развива в последните години, като в него традиционно се наблюдава висока добавената стойност на един нает и високи възнаграждения. При информационните и комуникационните технологии, както и при професионалните дейности, се наблюдава ръст на добавената стойност в рамките на 16-17% през 2022 г.

Графика 8: Добавена стойност на предприятията в община Габрово (млн. лв., 2021-2022 г.)

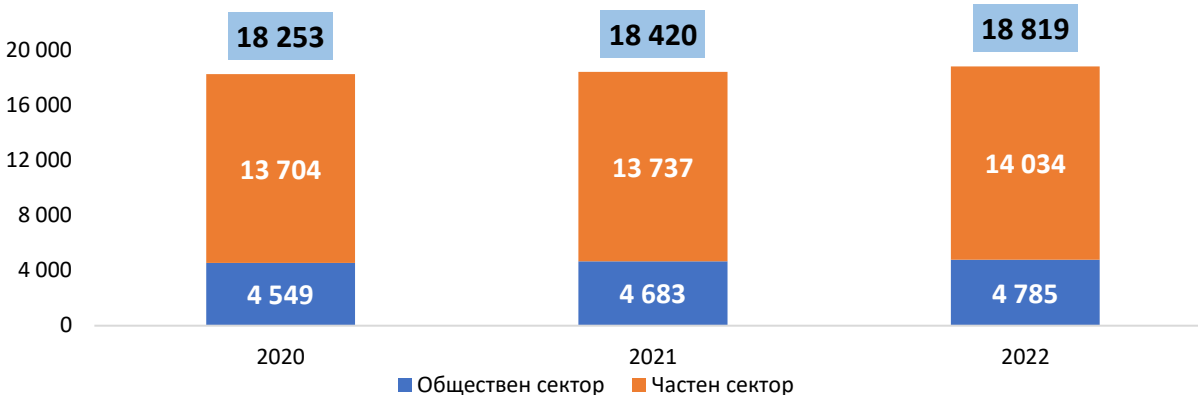
Източник: НСИ

Инвестициите на нефинансовите предприятия в рамките на община Габрово са на стойност 139 млн. лв. през 2022 г. След пандемията се наблюдава сериозен ръст на инвестиционната активност на местните предприятия. Инвестициите на индустриалните предприятия достигат 69 млн. лв., като индустрията генерира половината от инвестициите на нефинансовия сектор. Други близо 38 млн. лв. са инвестирани в предприятията от търговията, транспорта и туризма, като при тях се наблюдава сериозен ръст след пандемията. Чуждестранните преки инвестиции с натрупване в предприятията в община Габрово също бележат сериозен ръст, като през 2022 г. достигат 98 млн. евро. Голяма част от чуждите капитали са концентрирани в индустрията.

Работни места и възнаграждения

Броят на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Габрово достига 18,8 хил. души през 2022 г., като след пандемията се наблюдава лек ръст на работните места. Наетите в общественения сектор са близо 4,8 хил. души, докато в частния сектор работят над 14 хил. души. Традиционно около половината от всички наети в частния сектор работят в преработващата промишленост. През 2022 г. броят на наетите в промишлеността е 7 650 души, като най-голям брой работници са заети в производството на текстил и облекло, производството на метални изделия, производството на машини и оборудване и производството на каучук и пластмаси.

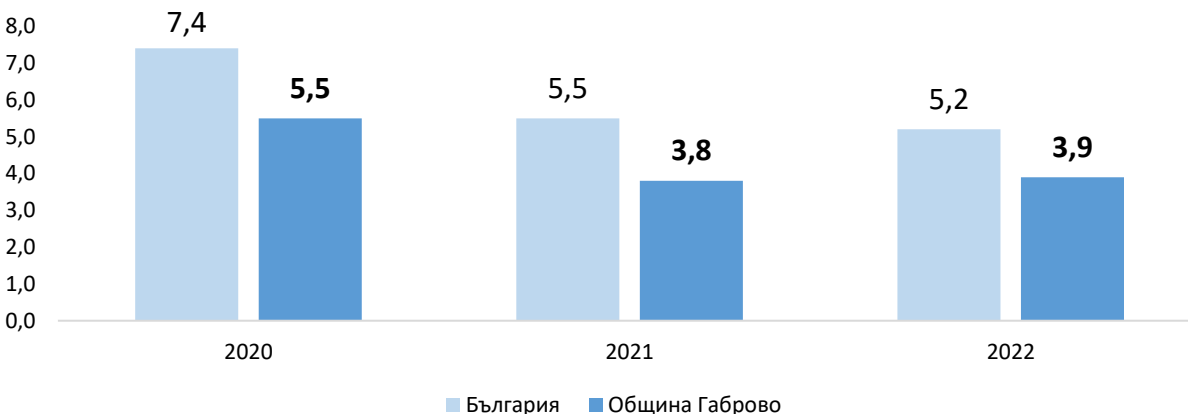
Графика 9: Наети по трудово и служебно правоотношение в община Габрово (брой, 2020-2022 г.)

Източник: НСИ

През 2022 г. коефициентът на безработица в община Габрово е 3,9% спрямо 5,2% средно за страната. След по-високите нива на безработица през 2020 г., вследствие на пандемията и социалните ограничения, през 2021 и 2022 г. безработицата в Габрово се връща на нива под 4%, което се наблюдава и в годините непосредствено преди пандемията. Към 31 декември 2023 г. в бюрата по труда в община Габрово са регистрирани под 900 безработни, като делът на дългосрочно безработните е изключително нисък.

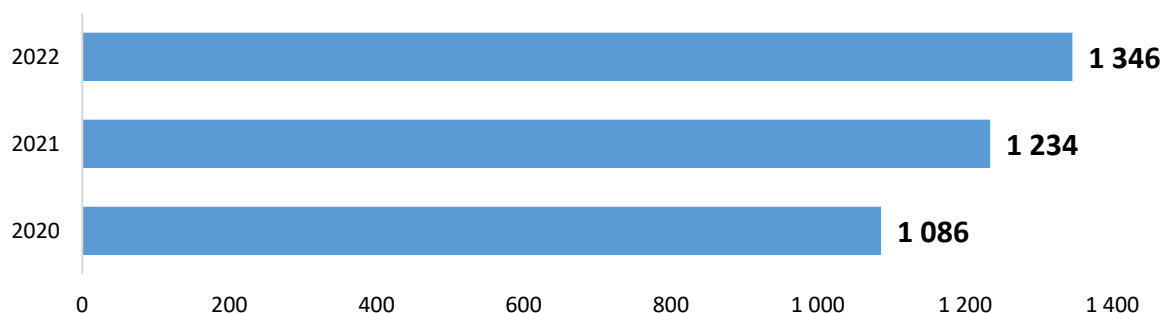
Графика 10: Коефициент на безработица в община Габрово и България (% , 2015-2022 г.)

Източник: НСИ

Общо брутните трудови доходи на наетите в икономиката на община Габрово достигат над 300 млн. лв. през 2022 г. като 2/3 от тях се формират в частния сектор. Нарастването на брутните трудови доходи е следствие от устойчивия ръст на възнагражденията през последните години. Средната брутна месечна заплата на наетите в рамките на община Габрово достига 1 346 лв. през 2022 г. Най-високи са заплатите в сферата на информационните и комуникационните технологии – близо 3 900 лв. през 2022 г., следвани от възнагражденията в здравеопазването – близо 2 100 лв. през 2022 г. Средната заплата в преработващата промишленост достига близо 1 280 лв. Най-ниски са възнагражденията в културата, спорта и развлеченията, административните дейности и хотелиерството и ресторантьорството.

Графика 11: Средна брутна месечна заплата на наетите лица в община Габрово (лв., 2020-2022 г.)

Източник: НСИ

Графика 12: Средна брутна месечна заплата на наетите лица по сектори (лв., 2021-2022 г.)

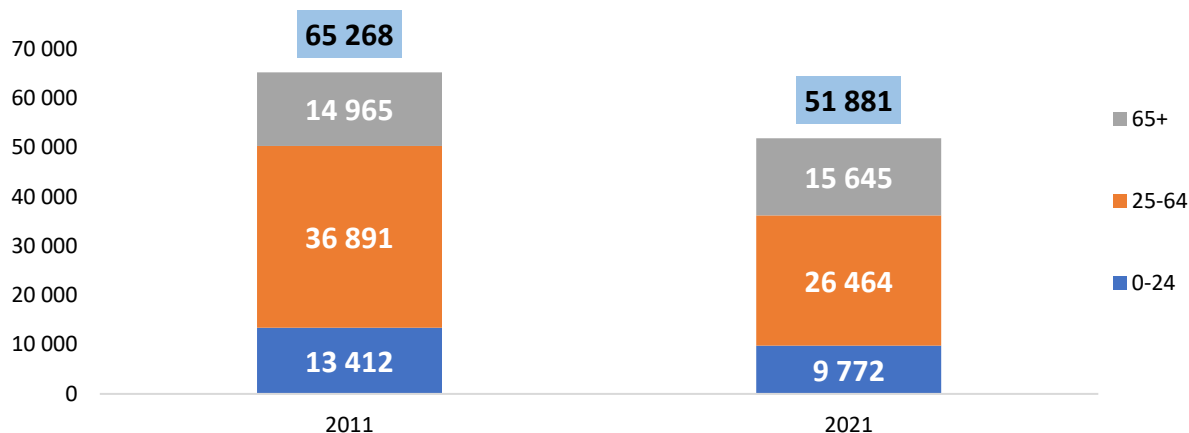

Източник: НСИ

Човешки капитал в Габрово

Проведеното преброяване на населението през 2021 г. показва, че в община Габрово живеят близо 52 хил. души. Възрастовата разбивка на населението е следната: 9,8 хил. души (19%) са на възраст 0-24 г., 26,5 хил. души (51%) са на възраст 25-64 г. и 15,6 хил. души (30%) са над 65 години. През последните 10 г. населението на общината се свива с ¼ (13,4 хил. души), като големият спад е при хората в активна възраст. Демографските процеси в община Габрово остават най-голямото предизвикателство през дългосрочното развитие на местната икономика.

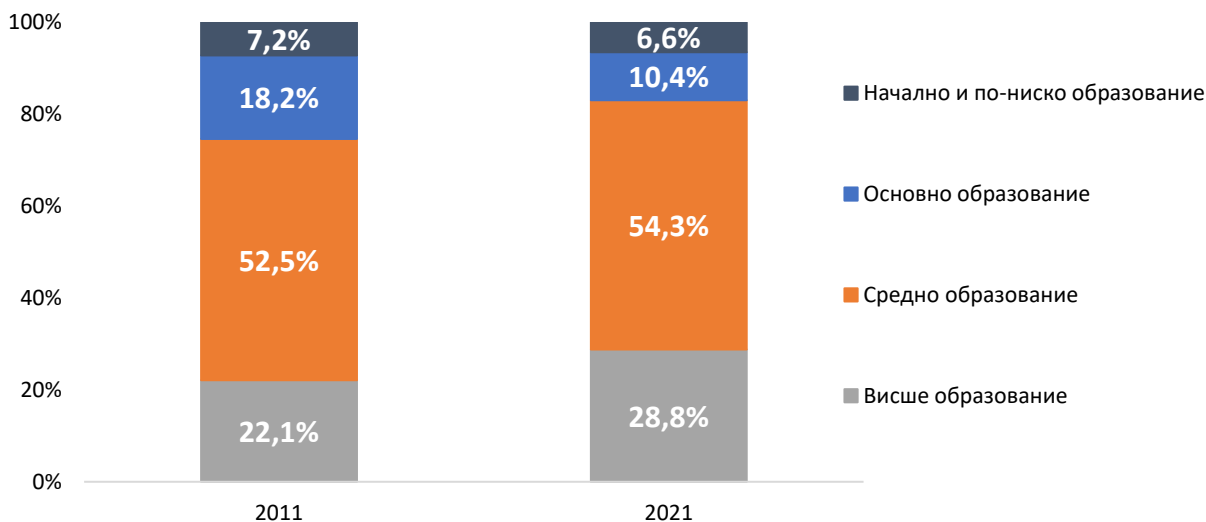
Графика 13: Население на община Габрово според преброяванията от 2011 и 2021 г. (брой)

Източник: НСИ

Образователната структура на местното население се подобрява в последното десетилетие. Близко 29% от населението на 7 и повече години в Габрово е с висше образование (2021 г.) спрямо около 22% преди 10 години. Над 54% са със средно или професионално образование, което отговаря на индустриалния профил на местната икономика. Хората с основно образование са около 10% при над 18% преди 10 години. Тези с начално или по-ниско образование са под 7%. Габрово се отличава със сравнително добра образователна структура на населението спрямо показателите за страната.

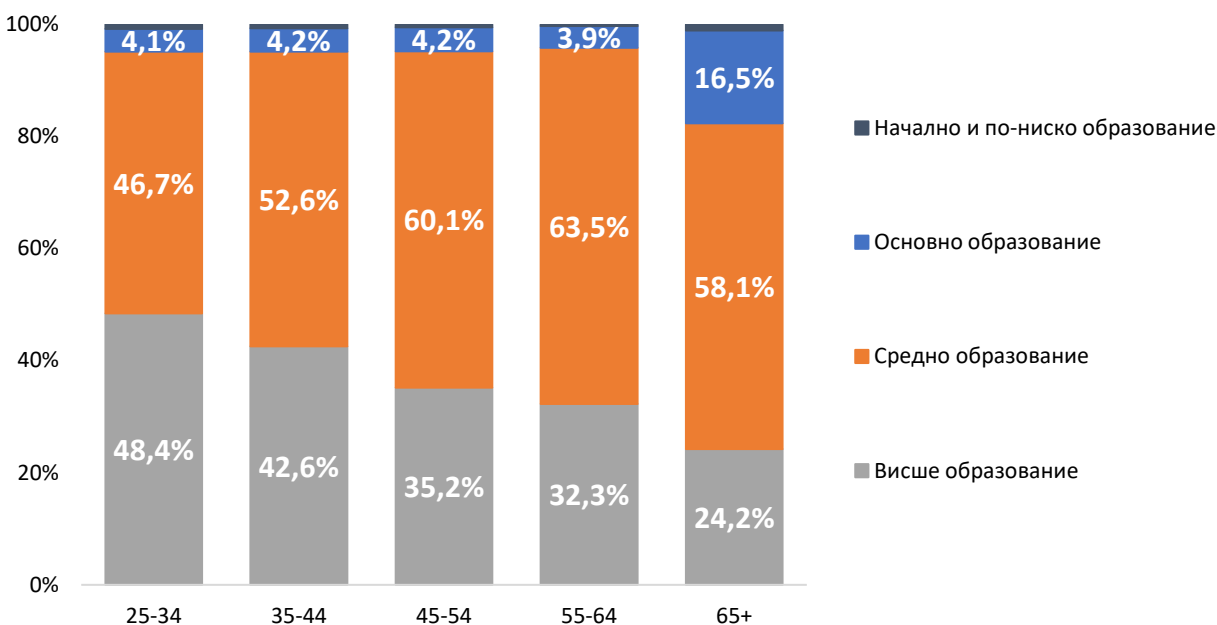
Графика 14: Образователна структура на населението на 7 и повече години (% , 2011 и 2021 г.)

Източник: НСИ

Образователната структура на младото и активно население в община Габрово е много добра. Над 48% от населението на възраст 25-34 г. и близо 43% от населението на възраст 35-44 г. е с висше образование. Делът на населението със средно и професионално образование е много висок във всички възрастови групи – най-често в рамките на 50-60%. Делът на населението с основно образование е едва около 4% при младите и активни хора.

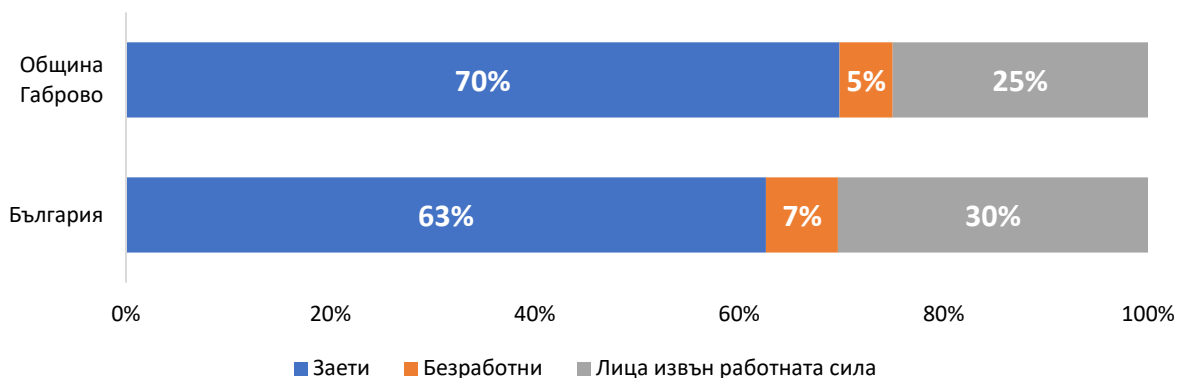
Графика 15: Образователна структура на населението по възрастови групи (% , 2021 г.)

Източник: НСИ

Преброяването показва, че делът на зетите сред населението на възраст 15-64 г. в община Габрово е 70% спрямо 63% за страната. Това са лицата, които полагат някакъв труд и получават възнаграждение, независимо дали тяхното работно място е на територията на община Габрово. Делът на безработните е 5% (спрямо 7% средно за страната), а делът на неактивните е 25% (спрямо 30% средно за страната). Традиционно в Габрово се наблюдава висока икономическа активност на населението, което е провокирано и от индустриалния профил на местната икономика.

Графика 16: Икономическа активност на населението на възраст 15-64 г. (2021 г.)

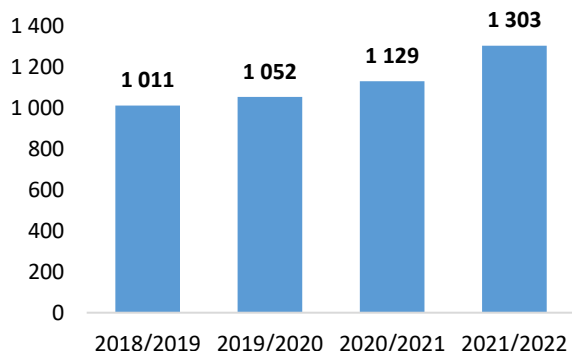

Източник: НСИ

Град на таланти и иновации

Децата в област Габрово са почти напълно обхванати от образователната система. Коефициентът на записване в V-VII клас е устойчиво над 90%, като броят на напусналите е сравнително нисък. Високият обхват на училищното образование води до по-високи нива на базова грамотност, което е плюс за местния пазар на труда и обяснява традиционно ниската безработица в региона.

Графика 17: Ученици в професионалните училища в община Габрово

Близо 4 000 е броят на учениците в общообразователните училища в община Габрово, в т.ч. около 1 000 в VIII-XII клас (2022 г.). Към тях се прибавят и над 1 300 ученици в двете професионални гимназии – Професионална техническа гимназия "Д-р Никола Василиади" и Професионална гимназия по туризъм "Пенчо Семов". През последните години се наблюдава засилен интерес към професионалното образование. ПТГ „Д-р Никола Василиади“ предлага дуална форма на обучение и подготвя кадри за местната индустрия. Общо над 400 ученици са завършили средно образование в община Габрово през 2022 г., като над 150 са придобили

професионална квалификация.

Средната оценка на държавния зрелостен изпит по български език и литература (БЕЛ) в училищата в община Габрово е добър (4,04), като общината влиза в топ 10 на областните градове в страната. Национална Априловска гимназия – основана като първото светско училище в България 1835 г., се представя най-добре в цялата област

Графика 18: Средни оценки на ДЗИ по български език и литература (12 клас, 2022 г.)

Габрово със средна оценка много добър (4,81) на изпита по БЕЛ. Национална Априловска гимназия е и в топ 5 най-силно представящите се гимназии в целия Северен централен район. Гимназията е една от знаковите институции в град Габрово, като през 2011 г. се сдоби и с нов модерен корпус.

Природоматематическа гимназия „Академик Иван Гюзелев“ също се представя силно на държавния зрелостен изпит – средни оценки много добър (4,63) по БЕЛ и много добър (4,88) по математика. Младите информатици от Природоматематическата гимназия в Габрово са носители на многобройни медали от национални и международни състезания по информатика, в т.ч. като част от националния отбор по информатика на България.

Технически университет – Габрово

Технически университет – Габрово е ключовата образователна институция в града. Университетът привлича млади хора, подготвя силни технически кадри за местната икономика и играе водеща роля в изследователската и развойната дейност, в т.ч., създавайки среда за интелигентна специализация на промишлеността в Габрово. През 2020 г. отвори врати и високотехнологичният парк към ТУ–Габрово.

Общо 3 335 студенти се обучават в Технически университет – Габрово през 2022 г. В техническите специалности се обучават 2 857 студенти (над 85% от всички студенти в ТУ-Габрово), като машинното инженерство и електротехниката, електрониката и автоматиката са водещите специалности. Университетът се фокусира в тези специалности, в които има дългогодишни традиции и които са най-тясно обвързани с местната индустрия.

Таблица 1: Студенти и доход на завършилите в Технически университет – Габрово (2022 г.)

Технически университет – Габрово (данни за 2022 г.)	Брой студенти (по направления)	Доход на завършилите Среден месечен доход на завършилите през последните 5 години (лв.)
Машинно инженерство	829	1 936
Електротехника, електроника и автоматика	868	1 993
Общо инженерство	418	1 857
Материали и материалознание	149	1 943
Комуникационна и компютърна техника	593	1 707
Администрация и управление	288	1 374
Икономика	27	1 171
Социални дейности	163	1 182
ТУ - Габрово	3 335	-

Източник: Рейтингова система на висшите училища в България

Габрово Тех Парк

Технологичният парк на Технически университет – Габрово (Габрово Тех Парк) е обособена научноизследователска структура на ТУ–Габрово, създадена с цел развитие на иновациите, технологиите, науката и предприемачеството, както и подобряване на обмена на знания между академичните среди и бизнес общността, държавата и обществото. Приоритетните области за развитие и дейност на Габрово Тех Парк са мехатроника, чисти технологии, информационни, комуникационни и инженерни технологии, зелени енергии, образование, предприемачество, иновации, подкрепа на бизнеса.

Новият технологичен парк стъпва на инвестиция от над 10 млн. лв. в базата на ТУ-Габрово за изграждането на център по компетентност и център за върхови постижения в областта на мехатрониката и чистите технологии, както и два центъра за компетентност в областта на информатиката и ИКТ. Партньори по проектите са множество висши учебни заведения от цялата страна, както и различни институти към Българска академия на науките (БАН).

Технологичният парк на ТУ-Габрово извършва индустриални и експериментални научни и научно-приложни изследвания в областта на интелигентните мехатронни системи и технологии, енергоспестяващите системи и чисти технологии, обработка на големи данни, квантови комуникации и киберсигурност и други. Доброто взаимодействие на ТУ-Габрово с местния бизнес дават възможност за множество партньорства и реализиране на проекти в технологичния парк.

Интелигентна специализация на Габрово

Активната работа на Община Габрово, добрата координация между Регионалния Иновационен Център „Амбициозно Габрово“, Технически университет – Габрово и производствените предприятия, както и натрупването на инвестиции в научноизследователска и развойна дейност, обуславят пътя към интелигентна специализация на местната икономика. През 2022 г. община Габрово официално прие Стратегия за интелигентна специализация на община Габрово до 2030 г.

Стратегическа цел пред община Габрово е да развива силна икономика базирана на наука и иновации. Три са основните направления в сферата на икономиката:

- ✓ Индустрия и иновации – насърчаване развитието на местната икономика, с фокус върху високотехнологични производства и интензивни на знание услуги, инвестиции в техническа и бизнес инфраструктура и подобряване на средата за иновации;
- ✓ Наука и образование – сътрудничество на местния бизнес с образователните институции, с фокус върху подготовката и привличането на кадри, инвестиции в научната инфраструктура и трансфер на технологии, тясно сътрудничество между публичните научни и технологични звена и местните компании;
- ✓ Дигитализация – дигитална трансформация на индустрията, развитие на Габрово като „умен град“ (smart city), повишаване ефективността на администрацията, подобряване на управленските процеси и засилване на партньорствата с гражданите и бизнеса.

Индустриалният потенциал на Габрово стъпва на дългогодишните традиции в промишленото производство, развитата образователна инфраструктура и наличието на подготвени кадри, както и на инвестициите в свързаността и транспортната инфраструктура през последните години. Завършването на Западния обход на Габрово осигурява пълна свързаност на функциониращите индустриални зони в покрайнините на града.

Габрово разполага с четири функциониращи индустриални зони, които се намират в непосредствена близост до града. Свързаността на зоните с централни градски части се осъществява посредством редовен градски транспорт. Инфраструктурната обезпеченост на зоните също е добра. Дискутира се и възможността за изграждането на нова зона между Габрово и Севлиево, което да е подходяща за навлизането на големи инвеститори.

3. Стратегическа рамка на ПИРО на община Габрово до 2027 г.

Основните фокусни точки на плановия период до 2027 г. в Европейски контекст са насочени към създаване на по-устойчиво развитие и зелена икономика; повишаване на конкурентоспособността на регионите и засилване на иновациите и умните решения; подобряване на свързаността между страните, регионите и градовете; създаване на по-социална и приобщаваща среда и политики и засилен фокус във включване на гражданите в процесите на вземане на решения и развитите на градовете и регионите, овластяване и създаване на устойчиви партньорства за по-успешното развитие на регионите. За успешното изпълнение на поставените цели Община Габрово разработи План за интегрирано развитие, който съдържа стратегическа рамка, която максимално да развие потенциалите на общината и посредством прилагане на интегриран подход да реши най-належащите проблеми на местно ниво.

Стратегическата рамка на Плана за интегрирано развитие на Община Габрово, стъпва на направения анализ и изведените в него силни и слаби страни, възможности и заплахи, съобразявайки ги с поставените цели на европейско, национално и регионално ниво и определя следните компоненти в ясна и логическа йерархична структура:

ПИРО е разработен в съответствие с изискванията на „Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“ на МРРБ и не противоречи на постановките на Закона за регионално развитие за съдържанието на плановете за интегрирано развитие на община, както и на основните законови актове в сферите за устройство на територията, опазване на околната среда и културното наследство. ПИРО представлява част от пакета стратегически и планови документи, характеризиращи социално-икономическото и пространствено развитие на страната, региона и общината в перспектива до 2027 г.

Целите и приоритетите на ПИРО на община Габрово са съобразени с изискването за съгласуваност с основните стратегически документи на глобално, европейско, национално и регионално ниво. Те са търсен резултат от прилагане на основния принцип в планирането „Мисли глобално – действай локално“. Това на

практика означава извеждане на логични решения на общинско ниво, съобразени и подкрепящи 17-те глобални цели на устойчивото развитие, изведени в глобалния „Дневен ред 2030“. В европейски контекст Документът „Към устойчива Европа до 2030 г.“ очертава рамката за планиране на развитието от националните, регионалните и местните власти на страните членки. Посредством този документ се прави връзката между основните цели на действащите до сега Стратегия „Европа 2020“, Териториалния дневен ред на ЕС 2020 и Общата стратегическа рамка на ЕС до 2020 г., като ги адаптира към бързо променящите се реалности. Така, по подобрен начин стратегическата рамка на настоящия документ се позовава на изведените цели и приоритети за развитие на Община Габрово, идентифицирани в действащите до момента Общински план за развитие до 2020 и Интегрираният план за развитие на общината в същия период, като адаптира целите и посоките към новите динамични реалности и свързаните с тях потенциали и проблеми.

Визия за развитието на Община Габрово за периода 2021-2027

Визията за развитието на Община Габрово в периода 2021-2027 г. отразява посоката за развитие на общината, споделена от различните заинтересовани страни. Тя е формулирана в резултат на задълбочен анализ на проблемите и потенциалите на общината и допитване на населението и цялата местна общественост. Визията отразява действителните потребности на населението на общината и активните и организации за развитие на ключовите икономически и социални сектори, както и тяхното желание за пространствена и естетическа промяна в жизнената среда. Посредством визията се очертават стратегическите цели и приоритети на ПИРО. Те от своя страна аргументират избора на зони за въздействие, където бъдещите интервенции ще донесат най-голяма възвръщаемост на вложените средства и устойчиви ползи за обществото.

Визията за развитие на Община Габрово за периода 2021-2027 г. очертава следната посока за развитие на общината:

„Габрово – зелена, иновативна и достъпна община, със силна икономика, богато културно наследство, устойчив туризъм и отворена към хората.“

Стратегическа рамка – стратегически цели / приоритети / специфични цели

Стратегическата рамка е изработена въз основа на изведените заключения от SWOT анализа и в съответствие със зададените оси на развитие на Националната програма за развитие на Република България 2030, както и с приоритетите на другите два документа от по-високо йерархично ниво: Националната концепция за пространствено развитие 2013 - 2025 (НКПР) и Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северен Централен Регион за планиране от ниво 2 (ИТСП на СЦР) 2021 - 2027. Стратегическите цели на НПР 2030 са следват стратегическата рамка на световния дневен ред, зададен от Urban Agenda 2030 и произхождащите от нея цели за устойчиво развитие на ООН, а настоящата стратегическа рамка е в съответствие със зададените на по-високо ниво цели и ги свежда до План за интегрирано развитие на Община Габрово 2021 - 2027.

Като важни стратегически документи, Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 - 2030 г и Европейския зелен пакт също намират отражение върху съставената стратегическа рамка на ПИРО Габрово, като основните им цели и препоръчителни действия са интегрирани в нея. Стратегическата рамка е съобразена и с останалите секторни стратегически документи на национално ниво, които очертават политиката за развитие на страната.

Стратегическата рамка обединява резултатите от проведените изследвания и консултации с граждани, НПО, бизнес и образователни и културни организации. Целите и насоките интегрират нагласите за развитие

на града и общината, изведени съвместно с активното участие на общността - чрез проведени социологически изследвания, участия в дискусии във фокус групи, публично представяне на SWOT анализа.

Структурирането и извеждането на стратегическата рамка, стъпва на подхода за планиране едновременно "отгоре - надолу" и "отдолу-нагоре". Националният план за развитие 2030 е водещият документ на страната, който дава стратегическата рамка на националните приоритети, Националната концепция за пространствено развитие, от своя страна задава териториалните оси за развитие. Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северен Централен Регион описва посоките на развитие за региона и потенциалните предизвикателства. Тези три документа създават принципите за развитие, които идват "отгоре-надолу", а резултатите от проведените консултации и изследвания на нагласите на гражданите и техните организации очертават подхода "отдолу - нагоре". Тези два подхода и срещата им дава следната стратегическа рамка:

Изпълнението на заложената стратегическа рамка се осъществява с помощта на хоризонтални принципи, които да бъдат интегрирани във всяка дейност, свързана с изпълнението и координацията на работата по ПИРО. Всяка мярка, проект и отделна дейност следва да бъдат извеждани и прилагани в съответствие със следните Хоризонтални принципи на планиране: **устойчивост, балансираност, партньорство.**

Стратегически цели

Стратегическите цели са обвързани с Визията и подпомагат нейното осъществяване. Те отразяват спецификата на общината и са съобразени с предназначението на плана да бъде инструмент за управление и да отразява действителните нужди на местната общност в рамките на плановите документи от регионално, национално и европейско ниво.

Стратегическа цел 1: Община Габрово се развива устойчиво и повишава свързаността си

Изпълнява се посредством **Приоритет 1 - Околна среда, климат и енергия, устойчиво развитие** и **Приоритет 2 - Транспортни връзки и инфраструктура** и дейностите, заложен в свързаните с тях Под-цели: **1 - Развитие на кръгова икономика и ресурсна ефективност, 2 - Устойчиво ползване на природата и богатото биологично разнообразие и 3 - Развитие на по-устойчив и екологичен транспорт и подобрена транспортна свързаност и 4 - Развитие на модерна и екологична техническа инфраструктура.**

Стратегическа цел 2: Община Габрово развива силна икономика базирана на наука и иновации

Изпълнява се посредством **Приоритет 3 - Икономика, образование и иновации** и дейностите, заложен в свързаните с приоритета Под-цели: **5 - Насърчаване развитието на местната икономика и подобряване на средата за иновации, 6 - Развитие и по-успешно капитализиране на науката и образованието и насърчаване на ученето през целия живот, 7 - Повишаване ефективността на администрацията, подобряване на управленските процеси и засилване на партньорствата с гражданите и бизнеса.**

Стратегическа цел 3: Община Габрово се развива като социално ангажирана община с високо качество на живот и разнообразен туризъм

Изпълнява се посредством **Приоритет 4 - Култура, културно наследство и туризъм** и **Приоритет 5 - Социални услуги, социално предприемачество, здраве, спорт и градска среда** и дейностите в, свързаните с тях Под-цели: **8 - Развитие на културни и творчески индустрии и привличане на нови публики, 9 - Устойчиво опазване, социализация и адаптация на материалното и нематериалното културно наследство, 10 - Насърчаване на разнообразния и устойчив туризъм и 11 - Подобряване на здравната грижа и насърчаване на по-здравословния начин на живот в общината, 12 - Насърчаване на социалното**

предприемачество и иновативни социални услуги, 13 - Градска среда, свързана с природата и насърчаваща общуването.

Визия	Стратегически цели - посоките, в които общината иска да се развива за периода на плана	Приоритети - служат за тематично групиране на секторните политики	Под-цели - Конкретни цели по сектори
<p>Габрово – зелена, иновативна и достъпна община, със силна икономика, богато културно наследство, устойчив туризъм и отворена към хората</p>	<p>Стратегическа цел 1: Община Габрово се развива устойчиво и повишава свързаността си</p>	<p>Приоритет 1 - Околна среда, климат и енергия, устойчиво развитие</p>	<p>Под-цел 1: Развитие на кръгова икономика и ресурсна ефективност</p>
		<p>Под-цел 2: Устойчиво ползване на природата и богатото биологично разнообразие</p>	
	<p>Приоритет 2 - Транспортни връзки и инфраструктура</p>	<p>Под-цел 3: Развитие на по-устойчив и екологичен транспорт и подобрена транспортна свързаност</p>	
	<p>Под-цел 4: Развитие на модерна и екологична техническа инфраструктура</p>		
	<p>Стратегическа цел 2: Община Габрово развива силна икономика базирана на наука и иновации</p>	<p>Приоритет 3 - Икономика, образование и иновации</p>	<p>Под-цел 5: Насърчаване развитието на местната икономика и подобряване на средата за иновации</p>
			<p>Под-цел 6: Развитие и по-успешно капитализиране на науката и образованието и насърчаване на ученето през целия живот</p>
			<p>Под-цел 7: Повишаване ефективността на администрацията, подобряване на управленските процеси и засилване на партньорствата с гражданите и бизнеса</p>
	<p>Стратегическа цел 3: Община Габрово се развива като социално ангажирана община с високо качество на живот и разнообразен туризъм</p>	<p>Приоритет 4 - Култура, културно наследство и туризъм</p>	<p>Под-цел 8: Развитие на културни и творчески индустрии и привличане на нови публики</p>
			<p>Под-цел 9: Устойчиво опазване, социализация и адаптация на материалното и нематериалното културно наследство</p>
		<p>Под-цел 10: Насърчаване на разнообразния и устойчив туризъм</p>	
		<p>Приоритет 5 - Социални услуги, социално предприемачество, здраве, спорт и градска среда</p>	<p>Под-цел 11: Подобряване на здравната грижа и насърчаване на по-здравословния начин на живот в общината</p>
			<p>Под-цел 12: Насърчаване на социалното предприемачество и иновативни социални услуги</p>
			<p>Под-цел 13: Градска среда, свързана с природата и насърчаваща общуването</p>

4. Доклад за наблюдение на изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО.

ПРИОРИТЕТ 1: Околна среда, климат и енергия, устойчиво развитие

Включва следните компоненти: Климат и чиста околна среда, екологични производства, зелената система на града и връзката с планината, развитие на екологично земеделие и устойчиво управление на горския фонд; Инвестиции в ключови проекти за околната среда, в т.ч. по Зелената сделка на ЕС; Използване на „зелените“ политики за икономическа трансформация на предприятията в Габрово и развитие на индустриалните зони; Инвестиции в дигитални решения за мониторинг и провеждане на политики в сферата на околната среда, в т.ч. по отношение качество на въздуха, качество на водите, управление на горския фонд и зелените площи в град Габрово; Използване на природните дадености на региона за развитие на туризма, съхраняване на традициите и насоченост към здравословен начин на живот

Приоритет 1 на ПИРО интегрира Плана за устойчива енергия и климат на община Габрово до 2030 г. (SECAP)

Във връзка с изпълнението на Приоритет 1 през 2022 г. Община Габрово спечели кандидатурата за участие в 100-те мисии за климатична неутралност на ЕК и започна подготовката на Климатичен договор.

Сформиран е екип, задачата на които е подготовката на Климатичен договор. Климатичният договор включва три основни документа: Екшън план, Инвестиционен план и Декларация за ангажираност. Тези документи ще бъдат формулирани на базата на данни, получени от извършени инвентаризации в различни сфери, както и изчисления и анализи, предвиждащи бъдещите тенденции и ще служат като основа за действията на общината в борбата срещу климатичните промени и ще подкрепят нейната ангажираност към тази кауза. Кандидатурата на град Габрово ще представи конкретния план на Община Габрово за постигане на целите на Климатичния договор и ще служат като водещи принципи в нейните усилия за справяне с климатичните промени.

Подцел 1: Развитие на кръгова икономика и ресурсна ефективност

Целта включва прилагане на мерки за енергийна ефективност, в жилищни, публични и производствени сгради. Ефективно управление на отпадъците - с цел увеличаване на дела на рециклираните и оползотворени отпадъци и намаляване на депонирането. Развитие на екологично земеделие и устойчиво управление на горите. Развитие на интегрирана система за управление качеството на въздуха, трафика и водите. Развитие на зелената система.

Мярка 1.1 Подобряване управлението и стопанисването на горските територии и насърчаване на устойчивото горско стопанство

Горските територии - общинска собственост, са предоставени за стопанисване на Държавно горско стопанство - Габрово (ДГС - Габрово), съгласно чл. 181, ал. 1, т. 2 от Закона за горите (ЗГ), с Договор 785-ОССД-17 от 29.09.2017 г. Стопанисването на общинските гори включва всички дейности и мероприятия по дърводобив, защита срещу болести, вредители и други повреди, подпомагане и естествено възобновяване, защита срещу ерозия и порои, маркиране на дървета за сеч и опазване на горските територии. Съгласно Договора, всяка година ДГС - Габрово представя Годишен план за ползване на

дървесината на Община Габрово, който се приема с решение на Общински съвет - Габрово. В годишния план се предвиждат за изпълнение отгледни и възобновителни сечи. Отгледните сечи се извършват с цел регулиране, на състава и произхода на насажденията, подобряване на растежа, здравословното състояние и устойчивостта на насажденията, поддържане и опазване на биологичното разнообразие в насажденията и намаляване на риска от пожари. Възобновителните сечи се провеждат в зрели насаждения с цел осигуряване на възобновяване за създаване на ново поколение гора, регулиране на видовия състав, смяна на видовете насаждения при нужда и опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и генетичния фонд.

В Годишния план за ползване на дървесина на Община Габрово за **2022 г.** са предвидени **общо:**

- стояща на корен дървесна маса - 2143 м³;
- лежаща дървесна маса - 1891 м³;
- едра дървесина - 269 м³;
- средна дървесина - 290 м³;
- дребна дървесина - 30 м³;
- дърва за огрев - 1302 м³.

Количеството дървесина, добита от **отгледни сечи** е:

- стояща на корен дървесна маса - 487 м³;
- лежаща дървесна маса - 423 м³;
- едра дървесина - 70 м³;
- средна дървесина - 79 м³;
- дребна дървесина - 1 м³;
- дърва за огрев - 273 м³.

Количеството дървесина, добита от **възобновителни сечи** е (в това число във високостеблени гори):

- стояща на корен дървесна маса - 2356 м³;
- лежаща дървесна маса - 2145 м³;
- едра дървесина - 253 м³;
- средна дървесина - 377 м³;
- дребна дървесина - 52 м³;
- дърва за огрев - 1463 м³.

В Годишния план за ползване на дървесина на Община Габрово за **2023 г.** са предвидени **общо:**

- стояща на корен дървесна маса - 494 м³;
- лежаща дървесна маса - 477 м³;
- едра дървесина - 42 м³;
- средна дървесина - 1 м³;
- дребна дървесина - 2 м³;
- дърва за огрев - 432 м³.

Като количеството дървесина, добита от **отгледни сечи** е:

- стояща на корен дървесна маса - 169 м³;
- лежаща дървесна маса - 167 м³;
- дребна дървесина - 2 м³;

- дърва за огрев - 165 м³.

Като количеството дървесина, добита от **възобновителни сечи** е (в това число във високостеблени гори):

- стояща на корен дървесна маса - 369 м³;
- лежаща дървесна маса - 352 м³;
- едра дървесина - 42 м³;
- средна дървесина - 1 м³;
- дърва за огрев - 309 м³.

От началото на 2023 г. започна подготовка за изготвяне на Горскостопанския план на Община Габрово. Премахнати са 10 бр. опасни дървета в дерета. Разходваният бюджет за 2022-2023 г. възлиза на 27 840 лв. от Общински бюджет.

Мярка 1.2 Развитие на иновативни форми на селско стопанство и животновъдство съобразно с природните дадености на региона

През 2022 г. и 2023 г. продължава кандидатстването и изпълнението на проекти по подмярка 6.1 "Млад фермер" от ПРСР 2014-2020 г., като през периода са одобрени общо 9 проекта на обща стойност 225 хил. евро (по 25 хил. евро на проект). По подмярка 6.3 за малки стопанства са одобрени 12 проекта на обща стойност – 180 хил. евро (по 15 хил. евро на проект).

Мярка 1.3 Развитие на екологичното земеделие

С цел насърчаване на екологичното земеделие през отчетния период са организирани на 10 фермерски бази с участието на местни производители.

Провеждана е и е популяризирана процедурата по чл. 37и от ЗСПЗЗ за разпределение на пасищата, мерите и ливадите от ОПФ на животновъди, отглеждащи пасищни животни.

Проведени са 46 търга за отдаване под наем на пасищата в региона на местни животновъди.

Разходваният бюджет е в размер на 1 000 лв.

Мярка 1.4 Използване на възобновяеми източници за производство на енергия (вятърна енергия, слънчева енергия, т.н.)

През 2023 г. по инициатива на Община Габрово е създадена първата енергийна общност (ЕО) в България. Окончателното сформироване на ЕО се случва в началото на 2024 г. В ЕО Габрово-РДНО се включват 73 участници, всеки от които участва с капитал от 500 до 5000 лв. Стойността на инвестицията за изграждането на ВЕИ е 160 180 лв., а местоположението на инсталацията е на Регионалното депо за неопасни отпадъци.

Във връзка с насърчаване използването на енергия от ВЕИ през 2022 г. Община Габрово разработи и спечели инвестиционна концепция, финансирана по инициативата EUCF на стойност 60 000 евро. Средствата бяха използвани за изготвяне на идейни проекти за изграждане на фотоволтаични централи за собствени нужди на 30 фирми в Северна индустриална зона, които са заявили интерес сред всички фирми в зоната. Част от средствата се използваха също за енергийни обследвания на сградата на Община Габрово и Спортна зала „Орловец“, включващи инвестиционни мерки насочени към използване на енергията от ВЕИ.

С Решение на Министерския съвет № 623 от 14 септември 2023 г., областните информационни центрове (ОИЦ), изградени на основание чл. 20 от Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление (ЕФСУ) са определени за структури по изпълнение и на реформа С4.R5 „Обслужване на едно гише“ от Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ), които да предоставят услуги в процеса на повишаване на енергийната ефективност на принципа „обслужване на едно гише“. В тази връзка ОИЦ – Габрово бе основната точка за информация и консултация за гражданите за сформирани сдружения на собственици и изпълнение на всички административни изисквания с цел кандидастване по процедура BG-RRP-4.026 - Подкрепа за енергия от възобновяеми източници за домакинствата - Покана 1. Целта на процедурата е да се увеличи използването на възобновяема енергия в крайното потребление на енергия в сектор домакинства чрез предоставяне на финансиране за закупуването на най-доброто оборудване за слънчеви инсталации за БГВ и фотоволтаични системи.

През 2023 г. се проведе кампания за насърчаване на габровския бизнес по отворена покана на процедура за подбор BG-RRP-3.006 „Изграждане на нови ВЕИ за собствено потребление в комбинация с локални съоръжения за съхранение на енергия в предприятията“ по която са сключени 5 бр. договори на обща стойност 4 431 150 лв., от които 2 215 575 лв. са безвъзмездна финансова помощ.

През 2022 г. и 2023 г. са издадени 110 визи за монтаж на инсталации за производство на енергия на бизнеса.

През отчетния период се увеличи дела на ВЕИ в общинския сграден фонд, като са обхванати 14 обекта на обща стойност 451 000 лв. Подробно описание на обектите вижте в **Приложение М-1.4_1.8_1.10 отчет ПИРО.**

Мярка 1.6 Обновяване на нежилищни сгради (до най-високо енергоефективно ниво) и инсталиране на ВЕИ обекти в сградите, където е възможно, обвързани със системи за мониторинг на производството и потреблението

През отчетния период е реализиран проект **РЕМО „Етър“ – музей за креативен културен туризъм** на стойност 10 497 161 лв., от които съфинансиране в размер на 3 100 000 лв. Основни дейности, изпълнени по проекта са:

- Консервация, реставрация и преустройство на къща „Кръстник-Колчов хан“ в многофункционална музейна зала. Обособени са две основни зони: А. „Отворени публични пространства“ и Б. „Мултифункционални зали за изложби и работа с публики“. Изградена е асансьорна шахта;
- Консервация, реставрация и преустройство на хотел „Странноприемница“ в база за настаняване с конферентен център и музейна администрация с фондохранилища, вкл.: обособяване, обзавеждане и оборудване на административна част, конферентен блок, резидентски център, хотелска част и механа-ресторант;
- Консервация и реставрация на водни съоръжения и ремонт на компрометирани участъци на каменен зид. Обхванати са съоръженията и техните елементи в 10 обекта, в т.ч.: точило, тепавица, воденица караджейка, валявица, струг за гаванки, гайтанджийска одая, воденица долапкиня, струг за бъклицы, бичкиджийница и валявица;
- Изграждане на архитектурно-художествено осветление - обхванати са експозициите, алеите и сградите в Музея;
- Разширяване на експозиционните възможности чрез оползотворяване площите на къщите по чаршията, в т.ч.: преобоядисване, запълване на компрометирани участъци по стени, подмяна на електрическата система, ремонт на покриви и на съществуващи тоалетни; обособяване на ателиета на вторите етажи в къщите и места за експозиции на първите;

- Обновяване на оборудване на музейните експозиционни площи;
- Ремонт на помещение и обновяване на пещи за керамика в грънчарското ателие: закупуване на 2 малки и 1 голяма пещ за демонстрации и обучения по грънчарство; ремонт на санитарни възли;
- Преустройство на оранжерия към РЕМО „Етър“: изграждане на напоителна система; реконструкция на монолитната част на постройката; възстановяване на покривната конструкция и остъкляването; обновяване на ЕЛ и ВиК инсталации.

Развитие на туристическата инфраструктура за атракциите на РЕМО „Етър“

- Изграждане на Детски обучителен център към РЕМО „Етър“, вкл.: изграждане на едноетажна сграда с 3 самостоятелни помещения и пергола на мястото на досегашната преместваема постройка; Сграда 1 – сувенирен щанд и зала за творческа работа с деца и ученици – до 25 души; Сграда 2 – зала за модулни занимания и интерпретативни игри с малък склад и гардеробна; Сграда 3 – санитарни възли; закупуване на технологично оборудване;
- Изграждане на сцена на открито: изграждане на мобилна сцена с места за публика (стъпаловиден тип), осветление, оборудване, съблекални и санитарни помещения;
- Закупуване на мобилни шатри за базари и популяризиране на РЕМО „Етър“;
- Ремонт на училището към РЕМО „Етър“ за превръщането му в база за обучения по реставрация, консервация и опазване на движимото културно наследство: обособяване на артателиета, лаборатория за консервация и реставрация на дърво, фондохранилище; преустройство на училищния двор в паркинг; облагородяване на околното пространство; доставка на машини и оборудване;
- Поставяне на макет, тотени и информационни табели; изграждане на информационна система: средствата представят детайлизирана и двуезична аудио-визуална информация за комплекса, обектите, маршрутите, експозициите и събитийния календар;
- Обособяване на паркоместа в РЕМО „Етър“: изграждане на паркинги за леки автомобили в кв. 15 и кв. 19 по плана на кв. „Етъра“ (терен между левия бряг на р. Янтра и ул. „Ген. Держински“ от о.т. 95 до о.т. 102), укрепване при необходимост. Участъкът (3 100 м²) включва паркоместа, настилки за пешеходен достъп, зелени площи, парково/улично осветление.

Реализиран е проект **РИМ-Габрово – познание, участие, преживяване** на стойност 1 753 671 лв., от които съфинансиране в размер на 312 722 лв. Основните дейности по проекта включиха:

- Консервация, реставрация и преустройство на РИМ – Габрово и Дечкова къща: РИМ: ремонт на покрив и мансарден етаж, подмяна на дограми, реставрация на входни дървени врати, цялостно вътрешно и външно преобоядисване, частично изкърпване на мазилките, външна хидроизолация, мълниезащитна и заземителна инсталация и др; в Дечкова къща: осигуряване на достъпна среда за хората с увреждания чрез мобилни рампи; обособяване на ретро кафене на първи етаж;
- Обновяване на оборудването на музейните експозиционни площи в РИМ – Габрово: доставка на техника – екран, озвучаване, осветление, за конферентна зала в централното фоайе на сградата на РИМ.
- Поставяне на информационни табели и внедряване на система за интерактивен гид. Средствата представят детайлизирана и двуезична аудио-визуална информация за отделните експозиционни елементи;
- Обособяване, оборудване и обзавеждане на зала за работа с деца в РИМ – Габрово;
- Обособяване на атракции с 3D реалност в РИМ – Габрово: Доставка на 3D екрани с наслагване на стъкла и холограмни изображения за експозициите „Османски период“ и „Отбрана на Шипченския

проход; Екрани с мултимедия за 3D прожекции на възрожденски дюкян с габровски стоки и сграда „Парахода“ на индустриалеца Пенчо Семов.

В периода 30.09.2021 - 30.12.2023 г. успешно се реализира проект **"Развитие на културната инфраструктура в община Габрово чрез обновление и модернизация на Дом на културата „Емануил Манолов"** на стойност 8 423 248,05 лв. , от които – безвъзмездна финансова помощ - 4 059 915.26 лв. и съфинансиране - 4 363 332.79 лв.

Основните строително-ремонтни дейности по проекта включиха обновяване и реконструкция на:

- Зрителна зала: променя се бройката и разрядката на местата в залата и на балкона, съгласно изискванията за пожарна безопасност и европейските норми за комфорт и удобство;
- Котелно помещение: промяна на начина на движение (подаване и изсмукване) на въздуха за по-ефективно затопляне и вентилиране на залата и сценичната част; подмяна на съоръженията за отопление на газ;
- Санитарни помещения: рехабилитация на ВиК инсталациите и всички санитарни възли; изграждане на тоалетни за посетители в сутерена и възстановяване на 7 тоалетни в партера;
- Подмяна на електрически инсталации: осветителни, заземителни, мълниезащита, пожароизвестителна и др.;
- Мерки за енергийна ефективност: подмяна на външната дограма; вътрешна топлоизолация; ремонт на покривите и фасадите;
- Реконструкция на прилежащите околни пространства: ремонт на плочник и тераси;
- Достъпност в сградата: изграждане на бетонна рампа пред главния вход на сградата.

Доставка на оборудване и обзавеждане

- Западно крило: ново оборудване на гримьорните; преоборудване на залите на нива 14,50 и 10,10 от север и от юг, подмяна на настилките;
- Обзавеждане и интериор: Доставка на тапицирани столове за зала, балкон и лоджии; обновяване на декори;
- „Електроакустика и мултимедия“: озвучителна система; мултимедия; озвучаване за репетиционни зали и фойе; система от камери за запис и стрийминг; пултове; усилватели; микрофони; прожектори и др.;
- Технологично оборудване: осветление; горна и долна сценична механизация; техническо обслужване и планов ремонт; сценични съоръжения; сценично облекло от плат с машинна противопожарна обработка.

Мярка 1.7 Повишаване на административния капацитет и работа с местните общности във връзка с развитие на кръгова икономика и изобщо с адаптация към измененията на климата

По мярката през отчетния период Община Габрово работи с центъра за енергийна ефективност по реализацията на проект SHEERЕnov+. Основните дейности включват обучения и обмяна на опит за предоставяне на информация на гражданите в сферата на енергийната ефективност и енергията от възобновяеми източници. През периода 2022-2023 са обучени 10 служители.

От м. декември 2022 г. стартира изпълнението на проект „Зелено овластяване на младежите – зелени професии за по-зелена Европа“ (Green Youth Empowerment: Green Jobs for Greener Europe) с основни дейности, насочени към активното участие на младите хора в процеса по изграждане на Европейската зелена сделка, както и овластяването им да развиват умения за заетост в полза на екологичната

трансформация, би повишило разбирането на младежите за въздействието на кризите от здравен, икономически и социален характер. Проектът ще представи маршрут за сътрудничество между младежи от седем европейски града. Проектът се реализира от 01.12.2022 г. до 30.11.2024 г.

В рамките на последния двугодишен проект, ОИЦ-Габрово организира и проведе на територията на област Габрово 20 информационни събития с 666 участници. Консултирани са 747 посетители на място в офиса на ОИЦ. Дейността на центъра е отразена в 154 публикации.

Мярка 1.8 Внедряване на мерки за енергийна ефективност

С Решение на Министерския съвет № 623 от 14 септември 2023 г. , областните информационни центрове (ОИЦ), изградени на основание чл. 20 от Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление (ЕФСУ) бяха определени за структури по изпълнение и на реформа С4.R5 „Обслужване на едно гише“ от Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ), които да предоставят услуги в процеса на повишаване на енергийната ефективност на принципа „обслужване на едно гише“. В тази връзка ОИЦ – Габрово бе основната точка за информация и консултация за гражданите за сформирани сдружения на собственици и изпълнение на всички административни изисквания с цел кандидастване по процедурите с голям обществен интерес:

- BG-RRP-4.023 - Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на жилищния сграден фонд -етап I (приключила) и етап II с краен срок: 29.02.2024 г. (приключила)

Основната цел на процедура за предоставяне на средства по НПВУ е устойчиво енергийно обновяване на националния сграден фонд от жилищни сгради.

В рамките на отчетния период са подадени 83 проектни предложения по програмата за саниране на многофамилни жилища ЕТАП 1, финансирана по НПВУ с БФП 100% (толкова са сградите с енергийни и технически обследвания). Обща стойност на проектите е 115 000 000 лв., от тях са одобрени 8 проекта на стойност близо 17 000 000 лв. Това са блокове на адрес:

- Ул. Възраждане №2
- Ул. Младост №1, блок Буря
- Бул. Могилъв №41-43-45
- Ул. Николаевска №132-134-136
- Ул. Свищовска №61
- Ул. Свищовска №67
- Ул. Хризантема №6
- Ул. Чардафон Велики №1

Започна подготовка за Етап 2 на програмата с 20 % съфинансиране от Сдружение на собствениците в самите блокове. Подадени са 16 сгради на обща стойност 10 000 000 лв. и се очаква класирането.

Постоянно се работи и се проучват и други проекти за подпомагане на сградите за поетапното им саниране.

През 2022 г. са изпълнени мерки за енергийна ефективност на обща стойност 524 000 лв. в следните общински обекти:

- ДГ "Дъга" база Яворец - ТИ на фасадите и покрива, смяна дограма – 198 000 лв.

- Административна сграда на Община Габрово - подмяна на дограма – 254 000 лв.
- Социален патронаж ул."Ивайло"№13 – топлоизолация фасадни стени и покрив, смяна дограма – 72 000 лв.

За повече информация във връзка с обследвания за енергийна ефективност и конструктивни обследвания на съществуващите сгради, дейности по конструктивно укрепване на многофамилните жилищни сгради, внедряване на мерки за енергийна ефективност, въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници вижте **Приложение М-1.4_1.8_1.10 отчет ПИРО.**

През 2023 г . е разработен и одобрен проект "**Устойчиво енергийно обновяване на сградата на Музей „Дом на хумора и сатирата”, гр. Габрово**", който ще се финансира по Националния план за възстановяване и устойчивост по сключен договор на 02.04.2024 г. на стойност 1 499 915.39 лв., от които безвъзмездна финансова помощ - 1 350 197.79 лв. и съфинансиране - 147 417.60 лв. Проектът е с продължителност 30 месеца.

През 2023 г . е разработен и одобрен проект "**Устойчиво енергийно обновяване на публична административна сграда на Община Габрово**", който ще се финансира по Националния план за възстановяване и устойчивост по сключен договор на 02.04.2024 г. на стойност 3 990 688.15 лв., от които - 3 986 905.38 лв. безвъзмездна финансова помощ и 3 782.77 лв. собствено съфинансиране.

Мярка 1.9 Повишаване на дела на разделното събиране на отпадъци и усъвършенстване на цялата система за събиране и третиране на отпадъци – разделно събиране на територията на цялата община, подземно събиране, изграждане на компостни системи (битови и индустриални)

Компостиране:

През отчетния период са предоставени 108 бр. компостери на жители в кв. Недевци, кв. Лисец, с. Брънеци, с. Поповци, с. Стойчовци, ул. „Пройновска“; ул. „Малуша“; ул. „Слънчева“; ул. „Чучура“; ул. „Чумерна“; ул. „Мазалат“; ул. „Прага“; ул. „Орлово гнездо“; ДГ „Мечо Пух“, с. Поповци; с. Милковци; с. Златевци; с. Кози рог; с. Зелено дърво.

Не са разходвани средства за закупуване на нови компостери, поради налични такива.

През 2022 г., във връзка с изпълнение на пилотен демонстрационен проект в областта на управлението на отпадъците на територията на гр. Габрово, финансиран по ОПОС 2014-2020г., са закупени 306 бр. двукомпонентни съдове за битови отпадъци за домашна употреба и 100 бр. индивидуални кошчета за биоотпадък на стойност - 24 423,12 лв. с ДДС

През 2022 г. по пилотен демонстрационен проект в областта на управлението на отпадъците на територията на гр. Габрово, финансиран по ОПОС 2014-2020г. , са изградени четири площадки за споделено компостиране, които обхващат различни целеви групи. Четирите площадки, са разположени в двора на ДГ „Явор“, ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“, кв. „Радичевец“ и в близост до почивна база „Горски дом“ в к.к. Узана. Споделените компостерни зони включват 3 или 4 бр. компостера в зависимост от нуждите на потребителите. Направените разходи са в размер на 19 396 с ДДС.

Подземни контейнери:

През 2022 г. в изпълнение на пилотен демонстрационен проект за управление на отпадъците в Габрово, финансиран по ОПОС 2014-2020 са реализирани две подземни площадки с индивидуален достъп чрез отключване с чипове. Площадките са изградени в района на блок Дунав 1 и блок Дунав 2, и на ул. „Аврам Гачев“ № 33. Подземните съдове са общо 6 бр., по 3 бр. на всяка площадка, брандирани за съответния вид

отпадък, с осигурена система от сензори, за които е осигурено електрозахранване. На площадките е изпълнено видеонаблюдение. Прилежащите зони са облагородени и озеленени. Стойността на разходите възлиза на 118 440 лв с ДДС.

През 2023 г., е изградена една площадка с подземни контейнери за разделно събиране на отпадъци на ул. "Никола Балканец", която включва 6 контейнера всеки с обем 3 куб. м. Четири от контейнерите са за рециклируеми отпадъци, а два - за биоразградими. Прилежащите зони са облагородени. Стойността на извършените разходи възлиза на 83 975,04 лв., финансирани от целева субсидия за капиталови разходи.

През 2022 г. по пилотен демонстрационен проект за управление на отпадъците в Габрово“, финансиран по ОПОС 2014-2020, са изработени и монтирани две пейки оборудвани със соларни панели, разположени в непосредствена близост до подземните контейнери за отпадъци до блок Дунав и на ул. „Аврам Гачев“ № 33. Съоръженията са изработени по индивидуален проект, с различен дизайн и форма, които съчетават практичното с функционалното и артистичното. Стойността на инвестицията е 32 640 лв.

Отпадъци от опаковки и текстил:

През 2023 г. изградената система за разделно събиране на отпадъци от опаковки е разширена. Разположени са 14 бр. съдове за събиране на отпадъци от опаковки на 7 нови точки в с. Боженци, с. Жълтеш, с. Драгановци, с. Янковци, с. Яворец, с. Поповци и с. Враниловци.

За събиране на отпадъци от облекла и текстил, на територията на град Габрово има разположени 20 бр. специализирани съда.

Организацията по оползотворяване на опаковки, с която Община Габрово има сключен договор, разположи 9 бр. контейнери за разделно събиране на пластмасови опаковки с обем до 3 литра.

Вендинг система:

През 2022 г. Габрово беше първата община в страната, в която бяха поставени два вендинг машини за пластмасови бутилки и алуминиеви кенчета. Вендинг автоматите осигуряват прецизно сепариране на материалите е възможно чрез система за разпознаване на опаковките по вид на материала, форма, баркод и съдържание на течност. Предадените опаковки се компактират в устройствата, след което се насочват за рециклиране. Стойност на разходите възлиза на 75 768 лв. с ДДС.

Чрез двата вендинг автомата за 2022 г. и 2023 г. са предадени общо 509 723 бр. пластмасови бутилки и алуминиеви кенчета. Събраното количество суровини е предадено за рециклиране, а средствата от тяхното изкупуване са разходвани за закупуване на предметни награди за обезпечаване на ежемесечните кампании за обмяна на точки, както и за закупуване на чували и обслужване на машините. Част от наградите са осигурени от габровски фирми. Стойност на разходите възлиза на 5 152,54 лв. от Общински бюджет и чрез публично-частно партньорство.

Опасни отпадъци:

През 2022 г. бяха организирани две кампании за събиране на опасни отпадъци от домакинствата с мобилен пункт. В рамките на два последователни дни, специализиран мобилен пункт за събиране на опасни отпадъци се разположи в две локации на територията на гр. Габрово. Събрани са общо 387,100 кг. опасни отпадъци от граждани, предадени в рамките на двете кампании. Стойност на разходите възлиза на 4812.25 лв.

През 2023 г., бяха организирани две кампании за събиране на опасни отпадъци от домакинствата с мобилен пункт. Събрани са общо 592.200 кг. опасни отпадъци от граждани, предадени в рамките на двете кампании. Стойност на разхода - 3246,61 лв.

Мобилен пункт:

Мобилният пункт за разделно събрани отпадъци от домакинствата е инициатива, организирана от Община Габрово и ОП „Регионално депо за неопасни отпадъци“. Пунктът стартира дейността си през юли 2019 г., а целта е да се осигури на гражданите удобен и лесен начин за предаване на разделно събраните отпадъци, което пък ще доведе до повишаване на общественото информиране и постигане на целите, заложиени в ЗУО. Мобилният пункт събира и транспортира разделно събрани отпадъци от домакинствата по предварително подадена заявка. Услугата е безплатна. През 2022г. чрез мобилния пункт са събрани 17 408,28 кг. През 2023 г. чрез мобилния пункт са събрани 20 300,00 кг.

ИУЕЕО и НУБА:

През 2022 г., от въведената система за разделно събиране на ИУЕЕО и НУБА и са събрани общо 185 829,50 кг – ИУЕЕО. Количеството на предадените луминесцентни лампи от територията на община Габрово 179 кг. Изградената система обхваща всички търговски обекти за бяла техника. Събраното количество НУБА от физически и юридически лица е 484,50 кг. Системата обхваща всички учебни заведения, кметства и големи търговски вериги.

През 2023 г., от въведената система за разделно събиране на ИУЕЕО и НУБА са събрани общо 199 818,60 кг. отпадъци. Количеството на предадените луминесцентни лампи от територията на община Габрово 228,10 кг. Изградената система обхваща всички търговски обекти за бяла техника. Събраното количество НУБА от физически и юридически лица е 513,50кг. Системата обхваща всички учебни заведения, кметства и големи търговски вериги.

Информираност:

През 2022 г. са проведени 32 информационни кампании, насочени към различни целеви групи с фокус върху различни теми, обвързани с намаляването, разделното събиране и рециклирането на отпадъците. В рамките на годината са реализирани: 3 екологични театрални постановки, 1 семинар, 1 флаш моб, 1 видеоклип, редица публикации в печатни и онлайн медии, 1 екологичен фестивал Узана Поляна фест; 1 събитие Binky Pal умни кошчета; 2 събития за Европейската седмица на мобилността; 1 Пролетно почистване; 1 Да изчистим България заедно; 1 танцов спектакъл на депото за отпадъци „Последният залез“; 1 „Дай РЕТ“ - едномесечна инициатива съвместно с организация по оползотворяване; 7 кампании за депозитната вендинг система; 2 информационни събития за събиране на опасни отпадъци; 1 Климатон. Общата стойност на разходите за кампаниите възлиза на 111 000 лв.

През 2023 г. се проведеха 34 информационни кампании, насочени към различни целеви групи с фокус върху различни теми, обвързани с намаляването, разделното събиране и рециклирането на отпадъците. Направени са много публикации в печатни и онлайн медии. В рамките на годината са реализирани: 1 екологичен фестивал Узана Поляна фест; 2 събития за Европейската седмица на мобилността – в парка на Мечето и в парк „Колю Василев – Обов“; 1 Пролетно почистване; 1 „Да изчистим България заедно“; 2 инициативи съвместно с организация по оползотворяване – еко изложба разположена пред спортна зала „Орловец“ и среща с търговски обекти за храна и напитки, с цел представяне на машина за трошене на стъкло; 12 бр. кампании за депозитната вендинг система, които продължават да се провеждат всеки първи вторник на месеца; 2 информационни събития за събиране на опасни отпадъци; 1 Ден на Земята - проведено в местност Градище; 1 открит урок на Депото за отпадъци с деца от габровските училища; 10

еко урока, проведени с деца от 1 до 7 клас, в габровските училища; среща-беседа по екологични теми с деца от Априловска гимназия. Общата стойност на разходите възлиза на 120 000 лв.

От 2023 г. Община Габрово, съвместно с екип на сдружение „За Земята“ работи по План за предотвратяване на пластмасовите отпадъци, който е част от планираните мерки по Програма за управление на отпадъците на Община Габрово.

Мярка 1.10 Стимулиране на използването на отопление, което не е базирано на твърди горива, увеличено използване на възобновяеми енергийни източници

През отчетния период са газифицирани общински сгради, подробно описани в Приложение М-1.4_1.8_1.10 отчет ПИРО-д-я ИЕ, както следва:

- през 2022 г. в Регионална Библиотека "Априлов-Палаузов" е газифицирано котелно на природен газ на стойност - 29 000 лв.
- през 2023 г. в ДГ "Слънце" база 1 е реализирано изграждане котелни на природен газ в стара и в нова сгради, и площадков газопровод на стойност – 60 000 лв.
- с инвестиция на "СИТИГАЗ БЪЛГАРИЯ" АД 2022/2023 г. е изградена 2 500 м нова газоразпределителна мрежа в гр. Габрово
- през 2022 г. са присъединени нови абонати: битови -1100 бр., общ.админ.-7 бр., произв.-2 бр.;
- през 2023 г. са присъединени нови абонати: битови- 53 бр., общ.админ.-6 бр., произв.-2 бр.

Мярка 1.11 Създаване на цялостна система за мониторинг на състоянието на зелената система с цел превенция от бедствия и инциденти и др.

През 2022 г. е извършено частично или цялостно обследване на дълготрайна декоративна дървесна растителност:

- Обект 016 зелена площ между ул. „Брянска“ и ул. „Емануил Манолов“;
- Обект 017 зелени площи около Дечкова къща;
- Обект 019 зелени площи около църквата „Света Троица“;
- Обект 028 зелена площ на пл. „Възраждане“ ;
- Обект 033 пешеходната зона по ул. „Априловска“;
- Обект 054 ул. „Скобелевска“;
- Обект 059 ул. „Юрий Венелин“ в участъка от мост „Игото“ до кръстовището с ул. „Райчо Каролев“;
- Обект 062 зелена площ между ул. „Юрий Венелин“, ул. „Скобелевска“ и р. Синкевица“
- Обект 063 градината до Драматичен театър „Рачо Стоянов“ и Регионална библиотека „Априлов – Палаузов“;
- Обект 070 градината до църквата „Успение Богородично“, вкл. дървета зад Интерактивен музей на индустрията и пред Умниковото училище;
- Обект 071 зелени площи в обхвата на новоизградената част на ул. „Баждар“ между ул. „Чардафон“ и ул. „Скобелевска“.

През 2022 г. са изготвени и/или актуализирани 255 бр. паспорти на дървета, направени 49 бр. томографии и 3 бр. вторични томографии, над 50 проби с резистограф, 9 бр. височинни обследвани.

Обща стойност на разходваните средства за 2022 г. са 19 992 лв.

През 2023 г. е извършено цялостно или частично обследване на дълготрайна декоративна дървесна растителност :

- Обект 033 пешеходната зона по ул. „Априловска“;
- Обект 072 парк „Маркотей“.

През 2023 г. са обследвани 18 бр. дървета, направени общо 18 бр. томографии, 15 бр. томографии за локализиране на кореновата система, 23 бр. резистографии и 1 бр. височинно обследване .

Обща стойност на разходваните средства за 2023 г. са 10 844 лв.

Мярка 1.12 Усвояване на естествени водни ресурси за напояване на зелените площи (реки, подпочвени води, атмосферни води и др.)

През септември 2023 г. стартира проект „Ускоряване на адаптацията към климатичните промени за по-добра устойчивост в европейските планински региони“ с акроним MountResilience , финансиран по програма Хоризонт Европа, в който Община Габрово, съвместно с ТУ – Габрово и РИЦ „Амбициозно Габрово“ ще разработи нова стратегия за зелената инфраструктура на града, както и ще изпълни два демонстрационни проекта за изграждане на напоителна система за зелените площи чрез събиране на дъждовни води, и система за ранно предизвестяване и управление на риска от природни бедствия (наводнения, горски пожари и урагани). Основната цел на проекта е повишаване на капацитета за адаптация на планинските райони към климатичните промени и засилване на устойчивостта и способността за приспособяване към свързаните с изменението на климата опасности в рамките на европейския планински регион.

Мярка 1.14 Създаване и прилагане на комплексен пакет от мерки в подкрепа на индустрията за прилагане на кръговата икономика

Развитието на кръговата икономика е основен приоритет в Стратегията за интелигентна специализация на община Габрово. За целта през 2023 г. Община Габрово, съвместно с ТУ – Габрово и РИЦ „Амбициозно Габрово“, работи активно по подготовката на кандидатурата за превръщането на Габрово и региона в иновационна долина с подкрепата на Министерството на иновациите и растежа и в партньорство с регион Навара, Испания в рамките на Инструмент за междурегионални инвестиции в иновации (I3) и Европейските иновационни екосистеми (EIE), част от Хоризонт Европа. Очаква се през 2024 г. резултат от подадената кандидатура.

През 2022 г. започна реализацията на проект „Алианс на регионални иновационни екосистеми, базиран на стратегии за интелигентна специализация“ с акроним ARIES4 , финансиран по Програма „Еразъм+“ 2021–2027 г. Чрез участието си в проекта Община Габрово има за цел да надгради [стратегията си за интелигентна специализация](#) за периода 2021 – 2027 г. (S3), като я превърне в устойчива стратегия за интелигентна специализация (S4+) чрез разработване и прилагане на нова система от индикатори за устойчивост към стратегията.

През 2023 г. е разработена и подадена концепция за интегрирана териториална инвестиция (ИТИ) „Габрово – център на иновации, образование и предприемачество“. Тя предвижда инвестиции на стойност 23.3 млн. лева за развитие на „иновационна долина“ на територията на Северен централен район с център област Габрово. В рамките на концепцията се предлага създаване на център за дигитални умения и иновации в бившето училище „Радион Умников“, чиято сграда е паметник на културата. Там ще се оборудват зали и лаборатории за обучения по роботика и автоматизация, информационни технологии, виртуална реалност, 3D креативност и прототипиране.

През отчетния период РИЦ „Амбициозно Габрово“ работи за изграждане и развитие на устойчива съвременна научноизследователска и иновационна еко-система за провеждане на приложни изследвания от отворен тип. Развива партньорството между бизнес и наука за увеличаване на иновационния капацитет и засилване на конкурентоспособността на фирмите в общината. Основната цел е създаване на иновационна и технологична култура чрез подпомагане на таланти и мотивацията им за работа в областта на иновативните технологии.

През януари 2022 г. стартира проектът Enterprise Europe Network InnoForward с продължителност до 30.06.2025 година и субсидия в размер на 60%. Организацията в Enterprise Europe Network работят в мрежа като създават в обща база данни профили за бизнес, технологично и проектно коопериране, търсят активно партньори и отговарят на въпроси на свои клиенти в интранет форуми, организират съвместни бизнес мисии и B2B събития. Целта на мрежата е да съдейства на българския бизнес и на изследователски организации за повишаване на конкурентоспособността им и за достъп до европейски и световни пазари чрез предоставяне на интегрирани услуги за бизнес коопериране и иновации. Като партньор към проекта през 2023 г. РИЦ „Амбициозно Габрово“ изпълни следните дейности:

- участие в годишна конференция на проекта в Билбао, Испания;
- участие в срещи на консорциума в Пловдив, София
- по проекта РИЦ организира общо 6 срещи между потенциални партньори от региона и една среща между фирма Перфект ООД и потенциален партньор от Италия – успешно подписване на договор за международно сътрудничество.

- организиране на събитие Регионален бизнес форум Габрово 2023 – в събитието участваха над 30 фирми, пред които беше представена Мрежата и възможности за финансиране на проекти. Във втората част на събитието беше дадена възможност на няколко фирми от областта да представят своите продукти, услуги и иновации.

- заснемане на видеоклип за EEN Bulgaria и 15 години EEN
- към края на 2023 г. РИЦ е представил услугите на EEN пред 97 фирми на различни събития в Габрово и региона, като на 28 от тях е създаден профил и е качена обява в платформата. В резултат са постигнати 9 постижения, при заложили 7 за годината. Те включват подписани договори за финансиране на дейността на фирми, дигитализация, подписани договори за партньорство и повишаване на капацитета на предприятието.

През отчетния период е оказана консултантска помощ за кандидатстване на фирми по проекти за Технологична модернизация и Енергийна ефективност, финансирани по НПВУ.

През второто полугодие на 2023 г. на територията на Габрово ОИЦ - Габрово проведе кампания по информация и насърчаване на потенциални бенефициенти за разработване на проектни предложения по процедура чрез подбор на предложения за изпълнение на инвестиции от крайни получатели № BG-RRP-3.008 „Подкрепа за прехода към кръгова икономика в предприятията “Компонент 3 „Интелигентна индустрия“ от Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България.

На 13.02.2024 г. Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ публикува Списъци на предложените за финансиране предложения за изпълнение на инвестиции.

В него 6 габровски предприятия (четири в категорията микро и малки предприятия - ПОДЕМ ГАБРОВО ЕООД, БУРЯ ТД ЕООД, АРСИЙТ ООД, ДАРГО ЕУ ООД и 2 в категорията средни предприятия - ПОДЕМКРАН АД, ТЕСПОМ АД) са одобрени за сключване на договор за предоставяне на БФП.

Размерът на привлечената БФП е на обща стойност **1 993 243,5 лв.**, които инвестиции в сферата на кръговата икономика за Габрово, заедно със собственото съфинансиране от страна на фирмите възлиза на **3 986 487 лв.**

Мярка 1.15 Повишаване на административния капацитет и развитие на институционалната рамка за комплексно прилагане на пакета мерки за смекчаване на измененията в климата

През м.юни 2023 г., Община Габрово кандидатства за програмата “Туин” на Net Zero Cities. В рамките на тази програма, Общината установи партньорство с градовете Дижон (Франция) и Матозиньош (Португалия), с цел обмяна на опит, знания и стратегии за изпълнение на климатични мерки за митигация и адаптация. На 18 март 2024 г., Община Габрово подаде успешно проект за “Пилотен град” по Net Zero Cities. Тези два проекта са от ключово значение за практическата подготовка на Габрово за изпълнение на Климатичния договор. В периода от юни до септември 2023 г., Габрово се включи в няколко допълнителни проекта, свързани с адаптация към климатичните промени, устойчиво градско развитие и управление, застраховане при климатични промени, устойчива градска мобилност, както и промяна на мисленето и поведението на гражданите към климатичните промени. Тези инициативи подчертават ангажимента и усилията на Община Габрово в борбата срещу климатичните промени.

През 2023 г. по проект „Крчка в адаптацията към климатичните промени“, реализиран от Община Габрово и финансиран от Национален доверителен екофонд чрез Програма „Микропроекти за климата“, са изработени и монтирани две соларни пейки. Съоръженията са монтирани по една в два парка находящи на територията на гр. Габрово: парк "Колелото" и парк "Младост". Съоръженията са оборудвани с автономно соларно захранване, което осигурява достатъчно енергия за захранването на няколко мобилни устройства чрез два USB порта за кабелно зареждане и два слота за безжично зареждане. Монтирано е осветление във високата част на пейките и е предвидено място за поставяне на информационни табла. В информационното табло на пейките е вградена светлинна лента, която в съответствие с данните от сензорите, променя цвета си и дава сигнализация за качеството на атмосферния въздух. Доставено е и е монтирано устройство за мониторинг на въздуха, монтирано в парк "Младост", в непосредствена близост до соларната пейка. Стойността на инвестицията е 35 990,74 лв.

През 2023 г., в едно от най-активните градски пространства, в парк „Колелото“, е разположена чешма, тип „фонтанка“ с вграден дозатор, за да се ограничи пилеенето на водния ресурс. Дейността е част от проект „Крчка в адаптацията към климатичните промени“, финансиран по Програма „Микропроекти за климата“ на НДЕФ. Стойността на инвестицията е 7 170 лв.

Подцел 2: Устойчиво ползване на природата и богатото биологично разнообразие

Мерките по тази подцел ще бъдат насочени към съхраняване на природните дадености на община Габрово чрез опазване на природните ресурси – вода, въздух, почви и биоразнообразие. Планът фокусира специално внимание върху съхраняване на защитените местности, работата на природните паркове, засилване на връзката с планината, развитие на екологичен туризъм и екосистемни услуги. Също така атакува и адаптацията на общината към измененията в климата и предотвратяване на риска от природни бедствия. Насочват се инвестиции в изграждането и доразвиването на водопроводна и канализационна инфраструктура в града и селата. Мерките ще бъдат ориентирани и към инвестиции в дигитални решения за мониторинг и провеждане на политики в сферата на околната среда и управлението на риска от бедствия. Специален фокус в поддържането и почистването на речните корита. Тази подцел е тясно свързана с подцел 1 и ще насочва инвестиции към устойчивото управление

на горския фонд, водните ресурси и зелената система на общината, както и превантивни действия за опазване намаляване на ерозионно-свлачищната опасност.

Мярка 2.1 Възстановяване и опазване на естествените корита на реките

През 2022 г. е извършено прочистване на участъци от речните корита в регулационните граници на града по поречието на р. Янтра и нейните притоци, премахване на растителност от водните и въздушни откоси на общински язовири в разстояние на 1,5 км

През 2023 г. е извършено прочистване на участъци от речните корита в регулационните граници на града по поречието на р. Янтра и нейните притоци, премахване на растителност от водните и въздушни откоси на общински язовири в разстояние на 5 км.

Мярка 2.2 Създаване на зони за отдих край реките

През м. септември 2023 г. Община Габрово подготви концепция за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) „Брегове на съвременното – комплекс от мерки за създаване на зелена, иновативна и приобщаваща градска среда в Габрово и Пловдив“. В нея са включени пет проектни идеи, с които може да се кандидатства за финансиране по програмите на европейските фондове през периода 2021 – 2027 г. Една от проектите идеи включени в концепцията е благоустрояване на крайречната зона на река Янтра. Намеренията са изградените пешеходни алеи и веломаршрути по улиците „Аврам Гачев“ и „Дунав“ да се свържат с целия район по двата бряга на реката до парка на Колелото. Ще бъдат проектирани кътове за отдих и спорт, велоалея, пешеходни връзки, автомобилни подходи и др. С бъдещия проект се цели максимално приобщаване на прилежащите на реката терени с подходящи благоустройствени мероприятия за социализация и адаптация на теренните дадености, за създаване на зони, не само за озеленяване, рекреация и спорт, но и за обществено-обслужващи дейности. През 2022г. Община Габрово обяви процедура за провеждане на открит конкурс за идеен проект за Благоустрояване на крайречната зона на р. Янтра в участъка между моста на ул. „Д-р Н. Василиади“ и моста на ул. „Христо Ботев“, гр. Габрово. Към момента има избран изпълнител, който е ангажиран с изготвянето на проекта. Обхвата на функционалната зона включва незастроената територия по двата бряга на р. Янтра, попадаща в обсега северно от моста до Дома на хумора и сатирата (ул. „Д-р Н. Василиади“) до моста на ул. „Христо Ботев“, която ще е предмет на планиране и последваща реализация. Заедно с благоустрояването на речните брегове, се търси подходящо идейно решение за пешеходен мост (с велоалея) през р. Янтра, свързваща ул. „Васил Левски“ на левия бряг с ул. „Д-р Петър Берон“ на десния бряг. Оформяне на велоалея, успоредно и прилежащо на реката. Предвижда се реновиране и създаване на пешеходна мрежа с кътове за отдих, създаване на площадки за спорт, отдих, културни дейности на открито; рехабилитация/обновяване на съществуващите или нови автомобилни подходи и паркиране и цялостно озеленяване, обвързано с реката. Планиране на територията около и свързано с Дома на хумора и сатирата и Център „Христо и Жан-Клод“ и оформяне на нов културен комплекс са стъпки за превръщане на тази част от западния бряг на река Янтра в зона за градски събития и културни дейности. Пространството пред Спортна зала „Орловец“ следва да бъде реконструирано и подновено, като се предложат нови възможности за спорт и развлечения. Индикативната стойност заложена в концепцията за реализация на дейността е 17 300 000 лв.

Мярка 2.3 Създаване и прилагане на комплексни мерки опазване и развитие на биологичното разнообразие

По информация на Национален парк „Централен Балкан“ за популяризирането на градското и природно биологично разнообразие на територията на община Габрово през 2022г. ДНПЦБ участва във фестивала

Узана Поляна фест и в Национален фолклорен събор „Андъка пее и танцува“, като една от основните тематики, представени там е биологичното разнообразие и необходимостта от опазването му. През отчетния период ДНПЦБ организира пет мероприятия за подкрепа на биологичното разнообразие. ДНПЦБ реализира през 2022г. четири информационни мероприятия съвместно с Музей „Дом на хумора и сатирата“, а през 2023г. Дирекцията е била в партньорство с художествена галерия „Христо Цокев“ във връзка с конкурса за рисунка „Четири сезона в Централен Балкан“.

Приоритет 2: Транспортни връзки и инфраструктура

Включва следните теми: Отдалеченост от големите икономически центрове и трудна комуникация с Южна България; Над половината от общинската пътна мрежа е в лошо или незадоволително състояние; Слаба свързаност с основни жп направления; Слабо развити комунални услуги в селата; Слаба свързаност с обществен транспорт до големи центрове и села в общината; Реализираните проекти дават приоритет на автомобилния трафик за сметка на пешеходно и велосипедно придвижване; Инвестиции в свързаност и тунел под Шипка, който да осигури връзка с икономическите центрове на юг; Инвестиции в транспортната свързаност с другите икономически центрове в СЦР; Гъвкави решения за транспортната свързаност с индустриалните зони и селата около гр. Габрово; Умно управление на трафика в централна градска част, инвестиции и по-добри условия за пешеходно и велосипедно придвижване

Подцел 3: Развитие на по-устойчив и екологичен транспорт и подобрена транспортна свързаност

Усилията по тази цел ще бъдат насочени към развитието на масовия обществен транспорт и подобряването на достъпността до малките населени места и подобряване на транспортното обслужване до други градски центрове. Политиката ще бъде насочена към увеличаване дела на използване на електрическите превозни средства. Ще бъде стимулирано използването на екологични алтернативи за придвижване като активната мобилност – пешеходство, колоездене, както и използването на споделените електрически превозни средства. Обезопасяването на пътната инфраструктура и предоставянето на условия за безопасно преминаване в участъци с концентрация на пътнотранспортни произшествия, както и развитието на велоалеите в общината ще бъдат от съществена важност за развитието на по-екологичния транспорт. Също така ще бъдат приложени мерки за подобряване на организацията за паркиране в общината, включително и чрез изграждане на многоетажни и буферни паркинги на ключови точки в общината. Мерките ще бъдат заложи в Плана за устойчива градска мобилност, неразделна част от ПИРО. Силен фокус ще бъде подобряването на транспортно комуникационните връзки с икономическите центрове и със съседните общини, в частност, със Севлиево и Велико Търново. Изпълнението на проекта за тунел под Шипка ще остане приоритетно за общината.

Мярка 3.1 Развитие на велосипедни алеи

В рамките на проект „Иновации за активна мобилност за зелени и безопасни градски решения“ с акроним AMIGOS, финансиран по програма Хоризонт Европа се предвижда разработване на идейни проекти за велосипедни алеи в чертите на гр. Габрово, съчетани с пътната инфраструктура.

Основната цел на проекта е анализиране, разработване и тестване на адаптирани решения за градска мобилност, насочени към намаляване на трафика и увеличаване на активните форми на придвижване, чрез оценка на въздействието върху околната среда, безопасността, икономиката и обществото в средносрочен и дългосрочен план.

Основните дейности по проекта включват:

- оптимизиране на трафика чрез съчетаване на различни форми на мобилност: прилагане на нови разпоредби за ограничения на скоростта в централна градска част; подобряване на работния режим на светофарните уредби; синхронизиране на различните видове мобилност; буферни паркинги;
- преразпределяне на публичното пространство: реорганизация на обществени градски площи; трансформиране на ключови зони в места за активна мобилност; определяне на календарен и часови график; подобряване на паркирането за велосипеди, скутери и др.; възможности за зареждане на електрически превозни средства;
- закупуване на 3 бр. броячни камери за контрол на трафика с цел подобряване на организацията на движението в Габрово.

Мярка 3.2 Подобряване на пътната инфраструктура и организацията на движението

През периода 2022 и 2023 г. е извършено изграждане, реконструкция и рехабилитация на улици, паркинги, велосипедни алеи и тротоари и поставяне на градско обзавеждане; Внедряване на енергийно ефективно улично осветление - Подробна информация - съгласно **Приложение М-3.2_3.4_3.6 отчет ПИРО**. Общо обхваната инфраструктура е 11,270 км. Общата стойност на инвестициите е 3 640 000 лв.

Мярка 3.3 Изграждане на зарядни станции за електромобили

През м. май 2023 г. беше спечелен проект по програма на НДЕФ и бяха доставени 3 електромобила, и изградени 3 броя зарядни станции. Два електромобила са предназначени за нуждите на Общински инспекторат и един е за нуждите на Заведение на социални услуги, социална услуга Асистентска подкрепа. Обща стойност на проекта е 227 577,01 лв. от които 60 000 лв. финансирани от НДЕФ и 167 577,01 лв. от бюджета на Община Габрово.

Мярка 3.4 Изграждане на паркинги

Извършена е реорганизация и оптимизация на паркинги, описани в **Приложение М-3.2_3.4_3.6 отчет ПИРО**. Обхванати са 305 бр. паркоместа. Разходваните средства са в размер на 166 000 лв.

Мярка 3.6 Подобряване на транспортната свързаност между населените места в общината

През периода са реализирани дейности, подробно описани в **Приложение М-3.2_3.4_3.6 отчет ПИРО**. Ремонтирана е общо 2.440 км общинска инфраструктура на стойност 251 000 лв.

Мярка 3.7 Интегриран проект за устойчив градски транспорт

През 2023 г. е спечелен проект по процедура „Екологосъобразна мобилност“, финансиран по Националния план за възстановяване и устойчивост. Очаква се подписване на договор за финансиране до края на м.април 2024 г. Проведена е обществена поръчка за доставка на 5 броя електробуси и 5 броя зарядни станции. Проектът ще се изпълнява в партньорство с Община Севлиево и ОПТ ЕООД, Габрово.

Подцел 4: Развитие на модерна и екологична техническа инфраструктура

Целта се фокусира върху разширяването на обхвата на инженерната инфраструктура, нейното оптимизиране и ефективно управление. Мерките в тази област се свързват с обновяване на

техническата инфраструктура /пътната, ВиК и др./ Осигуряване на постоянно и безпроблемно битово-питейно водоснабдяване за цялата община. Друга важна дейност по тази цел ще бъде реконструкцията и разширяване на канализационната мрежа и прилагането на мерки за отвеждане на повърхностните дъждовни води. Разширяването на обхвата на електро и газопреносните системи ще бъде от ключово значение за устойчивото развитие на общината и ограничаването на замърсяването на атмосферния въздух, генерирано от отоплението на твърдо гориво. Подобряването на достъпа до високоскоростен интернет и разширяване на покритието с телекомуникационна инфраструктура ще допринесе за цялостното развитие на общината.

Мярка 4.1 Подобряване на ВиК мрежата и намаляване на загубите на вода

През отчетния период е извършен проект за водоснабдяване група села на територията на област Габрово – Думници, Гайтани, Прахали, Гледаци, Мрахори, Чавеи, Пецевци, Златевци, Милковци, Лоза, Петровци, Армените, Здравковец, Влайчовци от вътрешната водоснабдителна мрежа на гр. Габрово на стойност 5 040 000 лв.

Извършена е реконструкция на водопровод и канализация на ул. "Златна нива" и ул. "Зелена ливада" – гр. Габрово на стойност 305 000 лв.

Мярка 4.2 Подобряване достъпа до високоскоростен интернет в региона, особено извън градовете-центрове

Покритието с високоскоростен Интернет достъп на територията на Община Габрово към момента е на много добро ниво. Въпреки релефа, мобилните оператори осигуряват нужното покритие на 4G (до около 100 Mbps) и 5G (до около 300 Mbps), както в жилищните квартали, така и в индустриални зони и частично (за 5G) съседни села. Предоставя се и достъп чрез NB-IoT за разгръщане и използване на услуги свързани с Интернет на Нещата. Има възможност за широколентов сателитен интернет достъп (предоставян като абонаментна услуга от чуждестранна компания) (скорости на сваляне до 150 Mbps и скорости на качване до 30 Mbps) във всяка точка на обл. Габрово. Има възможност за оптична високоскоростна свързаност (100 Gbps) във всяка точка на града и индустриалните зони. Има Wi-Fi покритие от местни доставчици на услуги с възможности за изграждане на релейни допълнителни връзки.

Повече информация за достъпа до високоскоростен интернет вижте в **Приложение Покритие интернет.**

Приоритет 3: Икономика, образование и иновации

Включва следните теми: Приоритетни сектори, които отговарят на европейските политики и стратегически цели – мехатроника, чисти технологии, ИКТ; Нарастващ интерес към индустриалните зони в Габрово. Наличие на свободни терени, инфраструктура и сграден фонд; Икономиката е доминирана от преработващата промишленост – водещите сектори са с висока добавена стойност и експортно ориентирани ; Основните проблеми пред предприятията са несигурната икономическа среда и липсата на квалифицирани кадри; Развитие на нови индустриални зони и механизъм за управление на съществуващите индустриалните зони в града; Преустройство на съществуващия сграден фонд в индустриалните зони и инвестиции в техническата инфраструктура на зоните; Привличани на нови инвестиции и развитие на високотехнологични производства; Привличане на компании от ИКТ сектора и приток на млади хора; Развитие на иновационната екосистема и развитие на нови бизнеси интензивни на знание; Реализиране на потенциала на Технологичен парк – ТУ Габрово; Липса на подходящи инструменти за публично-частно партньорство, в т.ч. за инвестиции в индустриалните зони

Подцел 5: Насърчаване развитието на местната икономика и подобряване на средата за иновации

Тази цел се насочва към ориентиране на инвестиции в обновяване на производствените сгради, обновяване и оптимизация на техническата инфраструктура в индустриалните зони и паркове, развитие на информационна и телекомуникационна мрежа, дигитализация. Усилията са насочени към подобряване на присъствието на местните компании на националния и международния пазар, привличане на технологични компании в общината и внедряване на иновативни системи и водещи технологии в различни сектори. Разширяването на връзките на бизнеса с науката и образованието, както и развитието на дигиталните умения на МСП и техните служители са основополагащи за икономическото развитие на общината.

Мярка 5.1 Развитие на високотехнологични сектори на икономиката чрез интелигентна специализация и насърчаване на иновациите

През отчетния период ТУ-Габрово изпълняваше 4 проекта по ОП" Наука и образование за интелигентен растеж", включващи модернизация на висшите училища. Университетът работи с външни възложители от бизнеса по договорите за научноизследователски и учебно-производствени лаборатории (НИУПЛ) в ТУ-Габрово. Изпълнени са проектите:

„Модернизация на висшите училища“ - стойност на проекта за 2022 и 2023 г. - 58 854, 87 лв.

„Модернизация на висшите училища“ - стойност на проекта за 2022 и 2023 г - 135 666, 67 лв.

„Модернизация на висшите училища“ - стойност на проекта за 2022 и 2023 г.- 466 097 лв.

Научно-изследователски проекти на стойност 299 600,00 лв.

Мярка 5.2 Дигитална трансформация на индустрията

През 2023 г. ОИЦ – Габрово предостави информация и насърчи габровския бизнес по процедура BG-RRP-3.005 „РЕШЕНИЯ В ОБЛАСТТА НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ И КИБЕРСИГУРНОСТТА В МАЛКИТЕ И СРЕДНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ” по НПВУ. В резултат за територията на Община Габрово са сключени 18 бр. договори на стойност - 331 690 лв. (100 % БФП).

Мярка 5.4 Свързване на бизнеса с образованието и развитие на инициативи, които да привличат на територията на общината студенти и млади професионалисти/предприемачи

През периода 2022-2023 г. се проведе инициативата "Моделирай бъдещето си!

През учебните 2022/2023 и 2023/2024 в ПТГ "Д-р Никола Василиади" е реализиран прием на 4 паралелки с дуална система на обучение по специалностите "Мехатроника" и "Автотранспортна техника".

В СУ "Отец Паисий" за първи път през учебната 2023/2024 година е реализиран прием на 1 паралелка с дуална система на обучение по специалността "Архитектура и строителство".

Община Габрово с партньорството с ТУ реализира проект Проект "Алианс на регионални иновационни екосистеми, базиран на стратегии за интелигентна специализация“ (ARIES4) - Стимулиране на предприемаческите нагласи и умения сред участниците в регионалната иновационна екосистема, с акцент върху студентите и учениците.

Успешно работи Кариерен център към Техническият университет, осъществяващ целогодишно връзка между бизнеса и студенти. Организиран са събития като Дни на Кариерата съвместно с JobTiger и кариерни борси.

Мярка 5.6 Привличане на инвестиции и инвеститори в бизнеса с висока добавена стойност

През целия отчетен период Община Габрово, съвместно с БАИ работи за промотиране на Габрово, като територия, подходяща за инвестиции. Проведени са голям брой срещи по запитване на предимно немски инвеститори в областта на електрониката и автоматизацията, които посетиха Габрово.

Работи се активно с местния бизнес за осъществяване на разширения на производствени фирми в общината.

Областен информационен център – Габрово бе партньор в организацията и провеждането на „Регионален бизнес форум“, който се проведе на 25 януари 2023 г. в Ритуалната зала на Община Габрово.

По време на събитието фирми от областта представиха иновативни проекти и добри практики, бяха презентирани и възможностите на Технологичния парк към ТУ – Габрово в подкрепа на МСП. Присъстващите се запознаха с актуални данни за регионалния икономически профил на Габрово, както и с възможностите за финансиране и сътрудничество на бизнеса през 2023 г.

Форумът се организира съвместно от Община Габрово, Регионален иновационен център „Амбициозно Габрово“, Габровска търговско-промишлена палата, Областна администрация – Габрово, Областен информационен център – Габрово и Техническият университет. Той е част от програмата на новосъздадения екип за сътрудничество в сферата на иновациите „Gabrovo ICT“.

С помощта на тази структура ще се постигне по-добро взаимодействие между компаниите и научноизследователските организации, ще се осигури експертна подкрепа на бизнеса и ще се повиши капацитетът му за участие в процедури за финансиране и мрежи за партньорство. Целта е в региона да се разработват повече иновативни продукти и да се подобри технологичният трансфер.

Мярка 5.7 Създаване на среда за развитие на местния бизнес

През м.януари 2022 г. стартира работа мрежата Enterprise Europe Network посредством изпълнявания проект от РИЦ „Амбициозно Габрово“ проект Enterprise Europe Network InnoForward. Проектът ще продължи до 30.06.2025 година. За всички фирми на територията на община Габрово се дава безплатна възможност за представяне на техните профили в мрежата Enterprise Europe Network. По този начин участвайки в общата база данни за бизнеса, габровските фирми могат да намират партньори и да предлагат своята продукция. Могат да разработват съвместни проекти с нови бизнес партньори, до търсят и доставят производствено оборудване, както и да получават информация за възможности за участия в бизнес мисии и B2B събития. Целта на мрежата е да съдейства на българския бизнес и на изследователски организации за повишаване на конкурентоспособността за достъп до европейски и световни пазари чрез предоставяне на интегрирани услуги за бизнес коопериране и иновации.

С цел по-добра информираност на бизнеса, ОИЦ Габрово, като част от Мрежата от 27 областни информационни центъра (ОИЦ) популяризира Кохезионната политика на ЕС, като информира заинтересовани страни по отношение на възможностите за финансиране по Европейските фондове в изпълнение на Споразумението за партньорство между България и Европейския съюз, както и различни други източници – Национални програми, европейски хоризонтални инструменти и др.

Мярка 5.8 Развитие на съществуващите индустриални зони и създаване на нов високотехнологичен парк за привличане на инвеститори

Действащият Закон за индустриалните паркове ограничава възможността на Община Габрово да участва с проектни предложения за модернизация на съществуващите индустриални зони и рехабилитация на техническата инфраструктура в тях. Факт е, че Общината не притежава големи индустриални терени, годни за инвестиции, както и няма подходяща правна рамка за публично-частно партньорство, посредством което да се сформира сдружение с участието на бизнеса, което да замени съществуващото изискване в Закона за регистриран Оператор на индустриални зони. Това се явява основно препятствие за реализиране на мащабни проекти за модернизация на зоните. В допълнение е налице раздробена частна собственост на терените.

В подкрепа на индустрията в ТУ-Габрово по проект с европейско финансиране на стойност 3 144 574 лв., е изграден първият извън столичен Технологичен парк - Център за компетентност "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии". Технопаркът разполага с най-съвременно оборудване, разположено в 19 лаборатории, където бизнесът може да възлага различни лабораторни изпитвания.

През м.септември 2023 г. Община Габрово подготви и подаде концепция за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) „Габрово - център на иновации, образование и предприемачество“. Една от проектните идеи е за изграждане на зона за иновации, включваща "Къща на бъдещето" и производствено хале на имот, управляван от ТУ – Габрово. В „Къщата на бъдещето“ ще се обособят стаи за създаване на технологии, семинарна зала и офиси. Зоната ще предлага и обучения за млади предприемачи, иновационни лагери, подкрепа за разработване на проекти и др. В къщата ще бъдат обособени и офисни пространства за нуждите на Иновативен Европейски дигитален хъб (EDIH) и 6 стартиращи компании. Прогнозната обща стойност на дейността възлиза на 9 000 000 лева, обхващаща разходи за проектиране, СМР , АН, СН, оборудване и обзавеждане на "Къща на бъдещето" и производствено хале към нея.

Подцел 6: Развитие и по-успешно капитализиране на науката и образованието и насърчаване на ученето през целия живот

Действията в тази област ще се концентрират върху предоставяне на по-добри условия за образование, с акцент върху средното, висшето и професионалното образование. Дигитализацията и въвеждането на нови иновационни подходи в образованието, както и подобряването на материалната база на образователните институции ще допринесе за по-високото качество и привлекателност на предоставяните услуги. Специално внимание ще бъде насочено към продължаване на дуалното образование и обвързването му с местния бизнес. С оглед демографската структура на населението на местно, но и на национално ниво, от съществено значение ще бъдат мерките в посока насърчаване на ученето през целия живот и допълнителната квалификация. Инвестициите в тази област ще бъдат насочени и към подобряване на научноизследователската инфраструктура, привличането и задържането на качествени кадри, развитието на научните изследвания, особено във високотехнологичния сектор и насърчаването на партньорствата между бизнеса и научните центрове.

Мярка 6.1 Популяризиране на програми за учене през целия живот

През септември 2023 г. е подадена концепция за ИТИ „Габрово - център на иновации, образование и предприемачество“, в която е включено създаването на Център за дигитални умения и иновации (ЦДУИ) в сградата на бившето училище „Радион Умников“. Концепцията успешно премина етапа на Оценка за административно съответствие и допустимост на КИТИ. Предстои етапа на допълнителна приоритизация от страна на Звеното за предварителен подбор и разширения състав на Регионалния съвет за развитие.

В концепцията е заложено основното предназначение на ЦДУИ ще бъде образование, каквато е волята на дарителя на сградата. Ремонтът на сградата ще възстанови естетиката на градското пространство и същевременно ще отговори на местните нужди за образование и обучение, като предостави на достъпно място дейности, основани на ИКТ и иновации за представители на различни целеви групи. В сградата ще бъдат обособени учебни зали и лаборатории, тематични зони и пространства за провеждане на обучения и демонстрации, както и многофункционална зала за събития. Модулни подвижни прегради ще дават възможност за цялостно или частично затваряне и модифициране на общите публични пространства, с цел самостоятелно ползване на отделни сектори. Сградата ще бъде оборудвана с широколентов достъп до интернет, което ще позволява работа с облачни приложения, занимания с добавена и виртуална реалност, както и дистанционни обучения и сътрудничество. В ЦДУИ ще функционират 2 високооборудвани учебни зали за обучения по ИКТ, дигитални компетентности и екипна работа. Разширена тематична зона „Роботика“ ще разполага с оборудване на LEGO® Education (Лего за Образованието) за проектно-базирано и мотивиращо обучение на деца под 18-годишна възраст. За обучение на бъдещите професионалисти в областта на роботиката и автоматизацията, зона „Роботика“ ще е ресурсно обезпечена с приложения в сферата на изкуствения интелект (AI), индустриалната автоматизация и кръговата икономика, вкл. с мобилни интерактивни екрани и преносими компютри за обучаемите.

Ще функционират лаборатории по „3D креативност и бързо прототипиране“, „Добавена и виртуална реалност“ и „Интелигентни комуникационни инфраструктури“.

Предвижда се активиране на облачна платформа за ЦДУИ, която ще позволи сътрудничество, комуникация и координирана работа на екипа на ЦДУИ, както и създаване на дигитални профили на обучаемите, чрез които те ще използват технологичното оборудване в сградата.

Индикативната обща стойност за изпълнение на предвидените мерки за енергийна ефективност, оборудване и обзавеждане в сградата на бившето училище „Радион Умников“ е 9 000 000 лв.

Мярка 6.2 Подобряване на материалната база на научни изследователски центрове за създаване на иновации и привличане на кадри

През 2022 г. РИЦ „Амбициозно Габрово“ успешно кандидатства по проект за Европейски цифрови иновационни хъбове на европейско ниво. Проектът бе отличен с „Печат за високи постижения“ и се очаква в през 2024 г. да получи национално финансиране за реализирането му.

Мярка 6.3 Модернизация на материално-техническата база на детските и учебни заведения

През периода са извършени:

В ДГ "Дъга", с. Яворец - инвестиции за създаване на качествена образователна среда чрез реконструкция, обзавеждане и оборудване на сграда и дворно пространство – 530 000 лв. държавно финансиране

ПТГ "Д-р Никола Василиади" - изградена спортна площадка със специализирана настилка за спорт на открито – 216 000 лв. национално финансиране

СУ "Отец Паисий" - ремонт на спортна площадка с игрище за волейбол и баскетбол и спортно оборудване; направа на хоризонтална маркировка – 86 709 лв. държавно финансиране и 17 440 бюджет от училището
ОУ "Ран Босилек" - основен ремонт на спортни площадки и прилежаща подпорна стена – 297 946 лв.

НУ "В. Левски" - изграждане на зелена класна стая и монтирана метеорологична станция за CO2 - ТБО и бюджет на училището 20 000 лв.

ОУ "Св. Св. Кирил и Методий" - зона за изграждане на класна стая на открито – ТБО и бюджет на училището 17 552 лв.

Извършени са и следните ремонти:

В периода 20.06.22-19.10.22 г. - Благоустрояване на дворна площ на ДГ "Първи юни" - Обособени са шест нови площадки за игра – 373 000 лв.

В периода 11.09.23-13.12.23 г. - Рехабилитация дворно пространство ДЯ „1-ви -юни“ - Обособени са три площадки за игра – 106 000 лв.

В периода 10.08.21-31.05.22 г. - Реконструкция и преустройство на сграда - база 2 на ДГ "Дъга" с. Яворец и благоустрояване на дворното пространство за осигуряване на две детски групи – 461 000 лв.

Мярка 6.4 Осигуряване и ефективно функциониране на ЦПЛР "Кариерно ориентиране-Габрово" и Областен информационен център-Габрово за подпомагане на трудовата реализация и мобилност и професионалното образование

ЦПЛР "Кариерно ориентиране- Габрово" провежда дейности по информиране, обучение и консултиране във всички училища на област Габрово, консултиране и информиране на родители. Създадени са Клубове "Кариера" в две училища. Центърът оказва методическа подкрепа на педагогическите специалисти. Съвместно с Габровска търговско- промишлена палата предоставя услуги за граждани (извън целевата група) по КО. С Технически университет - Габрово се провежда обучение на студенти за търсене и кандидатстване за работа.

В групови дейности (обучения, тренинги, дискусии по тематични филми, посещения във фирми и институции и т.н.) участие са взели 8456 ученици от 1 до 12 клас. Проведени са 198 индивидуални консултации с ученици и родители. Обхванати в клубовете "Кариера"- 62 ученика.

Създаден е Младежки център в Габрово, чрез който се предлагат услуги за младежи между 15 и 29 години, по Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“; приоритетна ос 2 „Подобро социално включване на децата и младите“

Разработени са програми за работа с младите хора, които включват доброволчество, спорт и психично здраве, професионална ориентация, превенция на зависимости, работа с непривилегирани групи, гражданска активност

Мярка 6.5 Развитие на дигитални умения, меки умения и умения за адаптивно учене в училищата

През 2022 г. и 2023 г. всички училища в начален и прогимназиален етап на обучение станаха участници в проект „Предприемачество и креативни форми на взаимодействие между учениците за постигане на ключови компетентности“

В НУ "Васил Левски" е проведено обучение с използване на методиката на преподаване на Джуниър Ачийвмънт, по STEM и STEAM и майсторски клас "STEAM и роботика в начален етап" с европейско финансиране на стойност 7 319 лв.

В ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ се проведе обучение „STEM – стратегии за разработване на уроци и за развиване на уменията в класната стая и извън нея“ и “Интерактивна дигитална платформа за обучение – MOZABOOK за учителите на стойност 11 560 лв. от бюджета на ОУ "Св. Св. Кирил и Методий“.

В ОУ „Неофит Рилски“ е изграден STEM Център за дигитални създатели на стойност 270 817.31 лв. по НП „Изграждане на училищна STEM среда“ и 52 817.31 лв. собствен принос на ОУ "Неофит Рилски".

Проектът "Дигитални хоризонти за малки откриватели и изследователи" за създаване на специфична образователна среда и обучение на учители.

Въведено е ново учебно съдържание по Програмиране като избираем учебен час за учениците от 5 до 7 клас, е предоставена от Телерик Академия, както и учебна среда, оборудвана от LEGO Education концепцията за STEM центрове в училище.

В ПТГ "Д-р Никола Василиади" по проект „ИТ умения за бъдещето- Мобилни комуникации и смарт технологии“, в партньорство между А1-България ЕАД и ТУ-Габрово е въведен нов учебен предмет "Разработка на мобилни приложения", включен в иновативен учебен план през учебната 2022/2023 година. Проектът е на стойност 50 000 лв. – европейско финансиране и от бюджета на ПТГ "Д-р Никола Василиади".

Подцел 7: Повишаване ефективността на администрацията, подобряване на управленските процеси и засилване на партньорствата с гражданите и бизнеса

Мерките към тази цел ще бъдат ориентирани към оптимизирането на административния и управленския капацитет на общината, разширяване на партньорствата и въвличане на гражданите, бизнеса и неправителствени организации. Основни действия ще бъдат продължаването на дигитализацията на общинската администрация и разширяването на набора от електронни услуги, оптимизация на процесите, подсигурирането на всички звена с модерни софтуерни системи и интелигентни решения, оптимизация и интегриране на публичните регистри и допълнителни обучения за общинската администрация. От съществено значение ще бъде и опростяването на процедурите и намаляване на административната тежест за насърчване на гражданското участие в развитието и управлението на общината и всеобхватното прилагане на практики за партньорства с различни организации. Ще бъдат насочени допълнителни усилия за осигуряване на прозрачност в управленските процеси и популяризиране и устойчивост на взаимодействието с гражданите, частния и неправителствения сектор.

Мярка 7.1 Надграждане и внедряване на нови Е-услуги с цел подобряване административното обслужване на гражданите и бизнеса

Подобрява се електронната комуникация и използването на електронни административни услуги от страна на гражданите, административните органи и бизнеса. Създадени са вътрешни правила за работа със Системата за сигурно електронно връчване и Електронни документи. Повишава се процента на електронни услуги предоставени от община Габрово. Служители от Общината участват в обучения с насоченост подобряване на процесите по административно обслужване. Всички услуги предоставяни от Община Габрово, които са вписани и в Административния регистър могат да бъдат заявени електронно посредством Портала за електронно управление, поддържан от Министерът на електронното управление. През 2022 г. са предоставени общо 1 158 е-услуги, като техния брой през 2023 г. е 1185 или има увеличение с 12.6%.

Мярка 7.3 Повишаване на административния капацитет на служителите в администрацията

Въз основа на изготвения годишен план за обучение за 2022 г. и по определени теми извън него преминаха обучение общо 101 служители в 44 броя обучения. Водещи при избора на теми от различните курсове бяха въпросите какви умения и компетентности притежават колегите до момента, какви умения и компетентности ще са им необходими в бъдеще, които ще допринесат за тяхното професионално развитие, за подобряване работата на структурното звено и за постигане целите на администрацията.

Разпределението по области на обучението, брой проведени обучения и брой обучени служители от Института по публична администрация и от други обучаващи институции е, както следва:

Област на обучението	Брой проведени обучения	Брой обучени служители
Управление на администрацията (стратегическо планиране, публични политики, управление на изпълнението, управление на промяната, управление на проекти, управление на качеството, управление на риска и др.)	3	10
Правни аспекти на административната дейност (нормотворчество, правоприлагане)	6	24
Меки умения (комуникация, работа в екип, управление на времето, решаване на конфликти и др.)	7	7
Финансово и стопанско управление	7	6
Информационни системи и дигитални умения	16	34
Местно управление	5	20

През 2023 г. общо 48 служители преминаха 27 курса за повишаване на професионалните умения и компетентности в различни области.

Разпределението по области на обучението, брой проведени обучения и брой обучени служители от Института по публична администрация и други обучаващи институции е както следва :

Област на обучението	Брой проведени обучения	Брой обучени служители
Управление на администрацията (стратегическо планиране, публични политики, управление на изпълнението, управление на промяната, управление на проекти, управление на качеството, управление на риска и др.)	7	10
Правни аспекти на административната дейност	5	5
Меки умения (комуникация, работа в екип, управление на времето, решаване на конфликти и др.)	3	3
Управление на човешките ресурси	2	2
Информационни системи и дигитални умения	4	5
Местно управление	6	13

Основно служителите участваха в курсовете, организирани от Института по публична администрация и Националното сдружение на общините в Република България.

Приоритет 4: Култура, културно наследство и туризъм

Включва следните теми: Множество културно-исторически обекти и уникални музеи; Ниска интензивност на културно-развлекателния и социален живот в гр. Габрово; Засилен интерес към

културните обекти в община Габрово; Сериозен интерес към РЕМО „Етър” и стабилен ръст на посещенията; Хранилище на вековни фолклорни и етно традиции; Ръст на туристическите посещения през последните години; Нови социални пространства, в т.ч. младежки зони, както и развитие на изоставени публични сгради, в т.ч. стари училища; Използване на природните дадености на региона за развитие на туризма, съхраняване на традициите и насоченост към здравословен начин на живот; Партньорство на областно и регионално ниво за създаването на общ културен и туристически продукт; Наличие на свободен сграден фонд с възможност за ползване за образование и култура;

Подцел 8: Развитие на културни и творчески индустрии и привличане на нови публики

Конкретните действия към тази цел ще бъдат насочени към подобряване и модернизация на материалната база на културната инфраструктура, подкрепа и стимулиране на многообразни културни и артистични практики, насърчаване на развитието на фестивалния живот в общината и обвързване на музеите и останалите културни институти в обща мрежа с цел създаване на интегриран културен и туристически продукт. Фокус е и разширяването на публиките и осигуряването на възможност за достъп до богат културен живот за всички граждани на общината. Едновременно ще бъдат подкрепяни професионалните и аматьорските културни практики, като ще се стимулират допълнително артистите и творците.

Мярка 8.1 Интегрирано развитие на културата и насърчаване на развитието на творчески и културни индустрии

През м. септември 2023 г. Община Габрово подготви концепция за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) „Брегове на съвременното – комплекс от мерки за създаване на зелена, иновативна и приобщаваща градска среда в Габрово и Пловдив“. В нея са включени пет проектни идеи, една от които е създаване на Център „Кристо и Жан-Клод“. Предвижда се преустройство и ремонт на сградата на бившия Текстилен техникум и създаване на център, носещ имената на Кристо и Жан-Клод. Обновяването на пространството ще допринесе до обособяване на функционална зона, която включва Музей "Дом на хумора и сатирата", спортна зала "Орловец" и крайречната територия по поречието на р. Янтра. Функционалната зона ще предложи комплекс от мерки за културно, икономическо, спортно и рекреативно развитие. Центърът ще предлага динамична програма с временни изложби, представящи млади художници, чието изкуство има общи черти с проектите на Кристо и Жан-Клод. Целта е да се обособи място за „производство“ на знания и за сътрудничество, вдъхновено от сложния процес, на който проектите на Кристо и Жан-Клод се основават, включващо художници, мениджъри, фотографи, режисьори на филми, колекционери, инженери, урбанисти, куратори, еколози и дори финансисти. Концепцията „Брегове на съвременното – комплекс от мерки за създаване на зелена, иновативна и приобщаваща градска среда в Габрово и Пловдив“, премина първите етап на оценяване и предстои процес на приоритизиране от Регионалния съвет за развитие на Северен централен регион за планиране и от Регионалния съвет за развитие на Южен централен регион за планиране. Индикативната стойност заложена в концепцията за реализация на дейността е 34 100 000 лв., която включва институционалното обособяване и устойчиво развитие на Център "Кристо и Жан-Клод", закупуване на земя, провеждане на международен архитектурен конкурс, проектиране, СМР, АН, СН, доставка на оборудване и обзавеждане, закупуване на 2 бр. екологични автомобили.

Втората концепция, с която Община Габрово кандидатства за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) е „Габрово - център на иновации, образование и предприемачество“. В нея са включени три проектни идеи, една от които е обособяване на споделено пространство „Шести участък“. Дейността предвижда извършване на ремонт, оборудване и обзавеждане на сграда, собственост на Технически университет - Габрово, и прилежащите ѝ дворни пространства, собственост на Община Габрово, намиращи се в кв. Шести участък. Предвижда се обособяване на споделено пространство за работа, създаване на общности, смислен контакт и споделяне на идеи, сътрудничество и креативност. В този смисъл настоящата дейност демонстрира надграждане на последователните усилия и постигнатото по проект CINEMA за развитието на

квартала и разгръщане на неговия потенциал с фокус малък и среден бизнес и творчески индустрии. Прогнозната обща стойност на дейността възлиза на 1 000 000 лв., обхващаща разходи за проектиране, СМР, АН, СН, оборудване и обзавеждане на сградата и дворните пространства. Концепцията „Габрово - център на иновации, образование и предприемачество“, премина първите етапи на оценяване и предстои процес на приоритизиране от Регионалния съвет за развитие на Северен централен регион за планиране.

Мярка 8.2 Обособяване на младежки пространства

На 20.10.2020 г. Община Габрово подписа договор с МОН в качеството му на Програмен оператор по програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“, финансирана от ФМ на ЕИП 2014-2021 г. за изпълнението на проект № BGLD-2.001-0009-C01 „Възможност за изява на младите хора - създаване на младежки център в Габрово“. Проектът предвижда изграждането на Младежки център в пространството на бившия Летен театър в Габрово. За целта ще бъде реновирана старата сграда, където ще бъдат преустроени съществуващите сгради, ще бъде изградена нова сграда за настаняване на 35 души – гостуващи младежки групи и други, ще бъде реконструиран амфитеатъра и съоръженията към него, ще бъде доставено необходимото обзавеждане и оборудване. Предвижда се в сградите да функционират споделено работно пространство за сътрудничество и съвместна работа на младежи, зона с кафене, библиотека, мултифункционална зала за провеждане на големи публични събития, пространства за провеждане на обучения, дебати, занимателни игри, култура и творчески активности, звукозаписно, танцово и репетиционно студио. Предвижда се СМР-дейностите по проекта да приключат до 31.08.2024 година, като към момента са в решаваща напреднала фаза на изпълнение.

В рамките на проекта са назначени и към момента работят 9 служители, част от които на непълно работно време – управител, младежки работници, образователни медиатори, психолог и социален работник. Те се обучават от МОН и изпълняват множество дейности, свързани с младите хора на област Габрово. През целия период 2022-2023 г. Младежки център - Габрово развива дейността си в двете предвидени по проекта основни направления: Направление "Младежки хъб" и "Младежко лидерство" и Направление "Култура, Екология и Творчески активности", "Спорт и Физическа Активност", "Здраве и Благополучие", като са проведени множество събития и инициативи, в които са обхванати хиляди млади хора. Разработени са програми за работа с младежи, които включват доброволчество, спорт и психично здраве, професионална ориентация, превенция на зависимости, работа с непривилегирани групи, гражданска активност. Служителите на Младежки център - Габрово ще останат да работят в него и след завършването на проекта, когато устойчивостта ще бъде осигурена от бюджета на Община Габрово и очаквани допълнителни средства за функционирането на младежките центрове, които ще осигури държавата.

През целия период 2022-2023 г. Младежки център Габрово развива дейността си, като има около 1200 достигнати младежи чрез различни дейности.

Разработени са програми за работа с младите хора, които включват доброволчество, спорт и психично здраве, професионална ориентация, превенция на зависимости, работа с непривилегирани групи, гражданска активност.

Мярка 8.3 Развитие, оживяване и популяризиране на зоните наситени с културни ценности и КН

Създадени и рекламирани са 7 културно-туристически маршрути, с предложени варианти за посещение на културните институции и екопътеките в дните преди и след големите културни събития, организирани от Община Габрово през годината, както следва:

1. Карнавални дни в Габрово
2. Узана поляна фест
3. Международен пленер по живопис в село Боженци
4. Реките на града – младежки случки срещу течението
5. Международен панаир на занаятите / Празник на пестила
6. Международен фестивал „Празник на духовната музика“
7. Местност „Витата стена“

През 2023г. Община Габрово подаде концепцията за ИТИ „Брегове на съвременното - комплекс от мерки за създаване на зелена, иновативна и приобщаваща градска среда в Габрово и Пловдив“. Концепцията беше одобрена на първи етап, като през 2024г. предстои да премине през етап на приоритизиране. В концепцията са включени дейности за обновяване на Музей „Дом на хумора и сатирата“, за които е планирано да бъдат финансирани по ПРР 2021-2027. В предвидените дейности е включено провеждане на процедура по възстановяване на строителни книжа: сграда, заснемане и конструктивно обследване. Планирано е: Обезопасяване на основното стълбище; Осигуряване на вход(ове) към музея; Подобрения и допълнително оборудване за библиотека; Фасадно осветление; Реализация на кафе зона; Изграждане на каменна градина; Укрепване и хидроизолиране на съществуваща полуподземна едноетажна постройка; Възстановяване на интериорно оформление на вариете в сутерена; Реновация на фойета етаж; Изграждане на съвременни изложбени зали на етаж 4; Обособяване на нова административна зона на етаж 4; Добавяне на нови тоалетни клетки; Реконструкция покрив; Изграждане на евакуационно стълбище; Реставрация на стенопис и др. Закупуване на електрически автомобил. Индикативната обща стойност за обновяването на музея е 7 300 000 лв. С реализацията на проекта ще се повиши комфорта на посетителите, условията за съхранение, опазване и проучване на културни ценности. Ще се осигурят нови зони за социализация и рекреация.

Мярка 8.4 Създаване на съвместни проекти в областта на културата между община Габрово с други общини от региона

Звеното за медиации, което в Община Габрово е представено от експерти на Областен информационен център – Габрово, е част от експертния състав на регионалния съвет за развитие, чиято основна цел е подпомагане работата на съвета в изпълнението на интегрирания териториален подход в региона за планиране от ниво 2.

В изпълнение на тези ангажименти ОИЦ – Габрово организира и проведе информационна среща за представяне на интегрирания подход и отворената процедура по ПРР 2021-2023, на 21.08.2023 г. в гр. Габрово. Представители на ОИЦ – Габрово проведоха разговори, както индивидуални, така и в малки групи, със заинтересовани за участие в процедурата страни. В последствие бяха проведени телефонни разговори, организирани отделни по-малки срещи, с потенциални участници в КИТИ, като всяка от страните изказа своите идеи, беше обсъдена тяхната допустимост и направена връзка с потенциални партньори. ОИЦ – Габрово участва активно в реализирането на партньорства между Община Габрово, Община Дряново, Община Трявна и Община Севлиево, като представители на Центъра присъстваха на организирани срещи за участие в общи КИТИ. Представител на ОИЦ – Габрово, заедно с потенциални участници в КИТИ на община Габрово, посети Община Пловдив и Община Бургас за обсъждане на идеите на отделните общини и включването им като партньори към КИТИ. С представители на Национална гимназия за приложни изкуства „Тревненска школа“, Музей „Дом на хумора и сатирата“ – Габрово, Българска федерация по хандбал, Фондация „Общност в помощ на зависимите“, Сдружение „Регионален иновационен център „Амбициозно Габрово“, Технически университет – Габрово, Сдружение „Център за

творческо обучение“, Регионално управление на образованието – Габрово бяха организирани срещи и проведени телефонни разговори за обсъждане на партньорствата. Телефонни разговори бяха осъществени със „София Тех Парк“ АД, Университет Валахия в Търговище, Габрово Ритейл Парк ООД, Билла България ЕООД, Регионален център за съвременни изкуства „Топлоцентрала“, като възможни партньори за включване в КИТИ. Посочените институции, организации и бизнес, участват с партньорства в Концепции за интегрирани териториални инвестиции, които бяха успешно подадени до посочения краен срок на операцията.

През 2023г. Община Габрово подписа Споразумение за партньорство към концепцията за интегрирана териториална инвестиция на Община Трявна с наименование "Регионален туристически продукт „Антично наследство и съвремие“ на Общините Трявна, Дряново и Габрово". Община Габрово е асоцииран партньор на дейността Маркетингово проучване и формиране на единен специфичен туристически продукт за представяне и популяризиране на региона. Маркетинговото проучване и създаване на тематични туристически маршрути за общините Трявна, Габрово и Дряново, които представят следите на вечността, културните събития, местната кухня, възможностите за културен, селски, природен, приключенски, пешеходен и вело-туризъм. Предвижда се да се използва комплексна консултантска услуга, която да оцени наличните и потенциални ресурси и атракции, да предложи маршрутите и изготви бизнес анализ. Ще бъде изработена стратегия за дългосрочна устойчивост на туристическата екосистема до 2030 г. Заложени са и рекламни дейности – изработване и разпространение на информационни, маркетингови и рекламни материали, както и реклама в медиите.

В периода м. октомври 2022 г. – 30 април 2024 г. е реализиран проект ФестивалНО в квартала, финансиран от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. в рамките на програма „Културно предприемачество, наследство и сътрудничество“.

Инициативата представлява цялостна концепция за активиране на градските квартали със средствата на изкуството като основната цел е да се открият нови форми и пространства за култура в градска среда, чрез които да се привлече нова публика, да се улесни достъпа до култура и изкуство на различни общности и да се създадат устойчиви партньорства между местните културни оператори. В рамките на проекта са реализирани 4 бр. турнета в Общините Трявна и Севлиево, както и в гр. Априлци и с. Яворец.

Община Габрово е обявила две конкурсни сесии за съфинансиране на проекти в областта на културата през периода юни – октомври 2022 и юни - октомври 2023 на обща стойност 195 000 лв.

Подцел 9: Устойчиво опазване, социализация и адаптация на материалното и нематериалното културно наследство

Фокусът в тази област ще бъде продължаване на усилията по опазване, социализация и адаптация на материалното и нематериалното културно наследство на общината, чрез прилагане на интегриран подход в управлението му. Устойчивото развитие и популяризацията на местните културни и природни ценности като Боженци, к.к. Узана, Етъра, ще бъде основна цел за общината, като едновременно с това се подкрепя и популяризирането и съхранението на нематериално наследство като културни практики и занаяти.

Мярка 9.1 Подсилване на въздействието и връзките между градските зони наситени с културно наследство и популяризиране на нематериалното наследство

През периода 1 декември 2022 г. – 30 ноември 2024 г. се реализира проект „Изграждане на европейски диалог за увеличаване на младежкото участие в извънградските райони“ PLACE OUT (European Dialogue-

Building for increasing youth protagonism in non-urban areas) Чрез прилагането на градското възстановяване – концептуална рамка за подобряване на физическите и екологичните аспекти на районите – проектът има за цел да насърчи младите хора в ръководенето на политики за устойчиво възстановяване на селските територии в Европа. Бюджет за Община Габрово в размер на 18 105 лв.

През м. септември 2023 г. се проведе традиционният Международен панаир на народните занаяти РЕМО "Етър", а през април 2022 и април 2023 г. Европейските дни на художествените занаяти.

Мярка 9.3 Възстановяване, реставрация, консервация, въвеждане на съвременни форми на експониране на паметниците на културното наследство

Одобрен е проект за аварийен ремонт на покрива на сградата на Палаузовото училище по програма на Министерството на културата, който ще се реализира през 2024 г. БФП - 179 341,80 лв.

Подцел 10: Насърчаване на разнообразния и устойчив туризъм

Целта се концентрира в създаване на условия за развитие на по-устойчив туризъм на територията на общината, стимулирайки създаването на разнообразен и интересен туристически продукт, който да комбинира богатите възможности за културен, природен и спортен туризъм. От основно значение ще бъде развитието на потенциала на природните и културно-историческите дадености на района по начин, който да гарантира тяхното опазване. Приоритетни ще бъдат партньорствата с други общини в региона (например, Трявна и Велико Търново) с цел развиване на нови туристически маршрути, обвързващи по-добре природните и културните обекти в региона, а и за обединяване на усилията в опазване на културните ценности и традиции и биологичното многообразие, които са и предпоставки за по-добър и по-привлекателен туристически продукт. Планинският и спортният туризъм също ще намерят своето място в местния туристически продукт на Габрово, като се насочат инвестиции в развитието и създаването на еко пътеки, вело алеи към планината и създаване на по-добри условия за устойчив зимен туризъм (к.к. Узана).

Мярка 10.1 Развитие на разнообразни форми на туризъм

През целия период се извършва активна реклама на местата за настаняване като къщи за гости и семейни хотели в малките населени места чрез средствата за дигитална реклама, на туристическата платформа на Община Габрово, при участията на туристически изложения и др. Организиран са различни събития от културни и образователни институции, читалища и кметства. Отчет на дейността на ТИЦ Габрово вижте в **Приложение Отчет ТИЦ.**

Мярка 10.2 Развитие на к.к. Узана като атрактивна дестинация за активен летен и зимен туризъм

През 2022 г. и 2023 г. Община Габрово организира екологичния фестивал Узана Поляна фест. В три фестивални дни през месец юли, местност Узана се превръща в дом на зелените идеи и грижата за природата. През 2023 година фестивалът беше посетен от над 14 000 души, а участниците в зоните (майстори, занаятчии, фермери, творци, кулинари) наброяваха повече от 300 човека. Три бяха големите новости на фестивала в изданието през 2023 г. И трите получиха успешен старт, давайки категоричната заявка да продължат не само в рамките на зеления фестивал, но и извън него. За първи път на Узана Поляна фест 2023 беше реализирана цялостна система за депозитно ползване на чаши за многократна употреба; изпълнено и използвано бе соларно храняване за зоната на пространство Познание и беше оформена зона за зелени стартъпи. Общо 10 бяха фестивалните зони, където среща си направиха зеленото мислене и успешните екологични модели, представени в различни еко практики, интерактивни дейности,

здравословни продукти, арт инициативи, зелени предизвикателства и всичко това допълнено с музика, вкусна храна и простора на Балкана. Пространство ПОЗНАНИЕ постави темата за климатичните промени и адаптацията към тях в 21 лекции, водени от хора с висока компетентност и усет към природата. Макар и огромна шатрата в тази зона се оказа тясна за повече от 1000 души, които посетиха лекциите и дискусиите. Фокус на разговорите беше климата, за здравето на хората и природата, енергийната ефективност, почвите, животинските видове и значимостта на родовата памет.

Козметика с дарове от природата, артистични бижута, рециклирани аксесоари, дървени моливници и майсторски капани за сънища – бяха само малка част от ръчно изработените от посетителите на фестивала изделия. Творчеството бе фокусирано в специално пространство, а майстори и занаятчии предлага повече от своите умения и творби в АРТ зоната, разпределени в 27 шатри. Още 29 бяха и шатрите на фермерски пазар ОТ БГ, където производителите с малки ферми и градини, предлагаха продукти с неподправен вкус и качество. Над 100 бяха участниците в двата прехода, организирани в сърцето на Балкана и изпълнени с много чист въздух, знания и уникални гледки. Многобройни бяха и хората, впуснали се предизвикателството на магията в Училището за фокуси, както и онези, които за три дни разучиха стъпките на българските хора в проекта „Узана танцува български народни танци“. Десетки гости на фестивала имаха възможността да наблюдават звездното небе през телескоп и да научат повече за Космоса.

Мярка 10.3 Развитие на планината като атрактивно място за отдих, спорт и туризъм и развитие на спортен туризъм и планинските спортове

През отчетния период се извърши цялостно почистване, обновяване на маркировката и ремонт на инфраструктурата на 3 бр. екопътеки на територията на община Габрово през 2022 година: „Иглика“, „Иваниловски водопад“, „Витата стена“ (с. Здравковец – с. Яворец) и 3 броя екопътеки през 2023 г.: кв. Ябълка – езеро Гецанов камък – вр. Мъхченица – кв. Ябълка; с. Източник – с. Торбалъжи – с. Боженците – м. Сечен камък – с. Източник; Дряновски манастир – с. Боженци. Общо разходван бюджет 16 600 лв.

През 2022 г. се проведе събитие „Дни на планинското колоездене в Габрово“ на Община Габрово съвместно с Клуб по планинарство и екстремни спортове „Хемус Адвенчър“ за насочване на вниманието към потенциала на района за развитие на спорта планинско колоездене и превръщането му в популярна байк дестинация. Участници бяха местната колоездачна общност и колоездачни клубове в България. Представени възможностите за планинско колоездене около Габрово. Проведен бе велопоход в затворен кръг с цел оглед, събиране на практическа информация и експертна оценка на потенциала на района, среща дискуссия на тема „Габрово като байк дестинация“ и споделяне на добри практики в развитието на планинското колоездене в България с някои от най-активните планински колоездачи и веловодачи в България, споделено каране в региона по 5 различни маршрути.

ПРИОРИТЕТ 5: Социални услуги, социално предприемачество, здраве, спорт и градска среда

Включва темите: нужда от нови социални пространства, в т.ч. младежки зони, социалните услуги от резидентен тип; Разкриване на нови социални услуги или разширяване на съществуващите социални услуги с нови дейности, насочени към целеви групи, необхванати до настоящия момент; Липса и отлив на специализирани кадри в здравеопазването; Амортизирана медицинска апаратура и невъзможност за нейното подновяване; Влошаване на демографските показатели – спад на населението и ръст на дела на възрастните хора; Повишаване на капацитета на институциите и доставчиците на социални услуги за работа с доброволци;

Основните тематични направления на този приоритет са свързани с необходимостта от качествени и всеобхватни социални услуги за различни групи от населението и разширяването на обхвата и модернизирването на социалните услуги, насочени към възрастното население. Осигуряване на достъпна среда за хората в неравностойно положение в публичните пространства и местата за отдих, спорт и култура, което ще допринесе за по-активния социален, спортен и културен живот в общината. Оптимизиране на здравните услуги и техния обхват също са част от тематичния фокус на приоритета. Допълнителни усилия следва да се насочат в посока намаляване на социалните неравенства и активното включване на хората в социално-икономическия живот на общината, както и насърчаване на социалното предприемачество.

Подцел 11: Подобряване на здравната грижа и насърчаване на по-здравословния начин на живот в общината

Подобряването на здравния статус на населението е ключово за устойчивото развитие на общината. В тази връзка, важна посока за развитие на този приоритет е предоставянето на условия за по-здравословен живот и подобряването на качеството на здравните услуги. Инвестициите в обновяване на спортната инфраструктура и насърчаване на спортната активност ще имат основна роля в превенцията на заболявания. Целта предвижда обновяването на материалната база на здравната инфраструктура, както и осигуряването на достъп до качествени здравни услуги на всички граждани на общината (особено внимание ще бъде насочено към предоставянето на мобилни медицински услуги за по-отдалечените населени места). Важно за това е и осигуряването на здравните услуги с медицински специалисти в дългосрочен план, поради което ще бъдат включени дейности за създаването на стимули за привличане на млади специалисти и за запазване на опитните здравни кадри в болничната и доболнична помощ на територията на общината.

Мярка 11.1 Осъществяване на дейности в областта на здравната профилактика и образователната медиация за здравословен и активен начин на живот

Проведена е скринингова кампания за изследване за вирусни хепатити.

Проведени са информационни кампании:

- в центъра на Габрово относно Хепатит С;
- в центъра на Габрово и в СУ "Райчо Каролев" и ПТГ "д-р Н. Василиади" относно Световен ден за борба срещу СПИН
- в ТУ - Габрово - бесплатно изследване на ХИВ, насочено към млади хора
- в Терапевтичен център "Свети Илия" - с. Поповци на тема ХИВ и Хепатит L59
- в централна градска част-Габрово - тютюнопушене
- относно хигиенните навици - оралната хигиена в ПГТ "Пенчо Семов"; СУ "Отец Паисий"; ОУ „Христо Ботев“; ДГ "Мики Маус"
- в централна градска част на Габрово - алкохол и тестване с т. нар. Алко-очила.
- в Детска млечна кухня Габрово, относно ползата от кърмене на бебето
- МБАЛ Габрово "Мовембър"- месец на мъжкото здраве
- МБАЛ Габрово - Дни на неинвазивната кардиология
- против злоупотребата с алкохол, тестване с т. нар. Алко-очила.
- в Детска млечна кухня Габрово, относно ползата от кърмене на бебето
- в МБАЛ Габрово "Мовембър"- месец на мъжкото здраве
- кампания МБАЛ Габрово - Дни на неинвазивната кардиология

Мярка 11.2 Подобен достъп до здравеопазване на лица, живеещи извън териториите на града

Проект "Грижа в дома в община Габрово", се реализира в цялата община за подкрепа на възрастни в невъзможност за самообслужване и хора с увреждания. Предоставят се: почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги по домовете, включително от лекари-специалисти ; доставка на храна и др.; помощ за битови сметки, административни и битови услуги; предоставяне на информация за превенция и профилактика на здравето и социално значими заболявания.

Потребителите по проекта са 1081 лица; Лица, консултирани от лекари в дома си – 405.

Мярка 11.3 Привличане и задържане на специалисти в здравните заведения

През периода се популяризират професиите от направленията "Медицина" и "Здравни грижи" - Община Габрово, МБАЛ "Д-р Т. Венкова" и РУО, посредством:

- срещи с родители и ученици в средните училища;
- изготвени и разпространени рекламни материали;
- провеждане на Дни на отворените врати в болницата

В 3-те лечебни заведения в Габрово се обучават 15 специализанти.

Мярка 11.4 Обновяване на сградния фонд и техническата база на здравните заведения

През отчетния период са извършени обновявания на ключови обекти на здравеопазването, в т.ч.:

- ДКЦ 1 – 1 063 408.05 лв. без ДДС - Кредит и финансиране от Национален Доверителен Екофонд (НДЕФ).
- спешно отделение в МБАЛ "Д-р Т. Венкова".

Мярка 11.5 Развитие на електронното здравеопазване

Развитието на електронното здравеопазване е изцяло държавно делегирана дейност и политика. Министерство на здравеопазването поддържа Националната здравно-информационна система (НЗИС), чрез която се осигурява централизирано управление и съхранение на информация за електронни направления и електронни рецепти. Програмните интерфейси и номенклатурите за обмен на информация между софтуерите на изпълнителите на медицинска помощ, аптеки и НЗИС се актуализират текущо в съответствие със степените на изграждане и внедряване на нови функционалности в НЗИС и са достъпни на следния линк <https://www.his.bg/bg/dev/specifications>

Мярка 11.6 Създаване на възможност за мобилни здравни услуги, в това число „мобилен доктор“

През 2022/2023 г. е проведена инициативата "Мобилен доктор", съгласно сключено Споразумение за партньорство между Община Габрово и ЖБД "Майчина грижа". Извършени са медицински прегледи на жителите на кметствата и кметските наместничества в общината. Извършени са прегледи на 584 лица

В общината има 134 населени места, като в 127 няма разкрити лечебни заведения, в т.ч. 8 с отдалеченост от общопрактикуващ лекар на повече от 15 км и 9 с отдалеченост до специализирана извънболнична помощ на повече от 15 км и 12 с отдалеченост до болнична помощ на повече от 15 км. В 6 села са осигурени услуги от общопрактикуващ лекар, регистрирал практика като втори адрес в населеното място. Няма населени места с време за достъп медицинска помощ над 60 минути.

Мярка 11.7 Подобряване на спортната база и спортните съоръжения за професионален и любителски спорт

В периода 09.11.2022-10.05.2023 се извършиха ремонтни строителни дейности на спортни площадки за волейбол и баскетбол СУ Отец Паисий, гр. Габрово на стойност 80 000 лв.

През 2023 г. са монтирани 9 500 седалки в спортен комплекс „Христо Ботев“ на стойност 498 092 лв.

През м.септември 2023г. Община Габрово подаде концепцията за ИТИ „Брегове на съвремието - комплекс от мерки за създаване на зелена, иновативна и приобщаваща градска среда в Габрово и Пловдив“. Концепцията беше одобрена на първи етап, като през 2024г. предстои да премине през етап на приоритизиране от Регионалния съвет за развитие на Северен централен регион за планиране и от Регионалния съвет за развитие на Южен централен регион за планиране. В концепцията за ИТИ са заложили мерки за цялостно обновяване на спортна зала „Орловец“, включващи мерки за енергийно обновяване на сградата - топлинно изолиране на външни стени; подмяна на дограма; топлинно изолиране на покриви и под; модернизация на системата за отопление; системата за осветление и изграждане на фотоволтаична централа за собствено потребление. Дейността предвижда да бъдат изпълнени и комплекс от мерки, както следва: подмяна на подова настилка на игралното поле; подмяна на седалки в игрална зала и добавяне на нов мобилен сектор седалки-сцена; полагане на винилова настилка на редове в амфитеатър; обособяване и оборудване на спортен кът за хора с увреждания; изграждане на асансьор за хора с увреждания; обособяване на фитнес център; реновиране на съблекални; реновиране на етажни фойета, съществуващи етажни помещения и санитарни възли; реновиране на сценична механизация; нова мобилна сцена за концертни прояви и нова предпазна настилка; инвестиция в лед система–фасада; оборудване; реновация на помещение за студио live stream излъчване и инвестиция в оборудване. Предвидено е закупуване на електрически автомобил. Индикативната обща стойност за реализиране на дейностите за обновяване на спортна зала „Орловец“ е 12 800 000 лв.

Мярка 11.8 Популяризиране на спортните дейности и тяхната полза в здравословен и социален план

Ежегодно, с Решение на Общински съвет Габрово се отпускат субсидии с целеви характер за подпомагане на дейността на спортните клубове, регистрирани в Община Габрово. За 2022 и 2023 година, размерът на субсидията е по 550 000 лв. за календарна година. Информация за отпуснатите средства е публикувана на сайта на Община Габрово - <https://gabrovo.bg/bg/page/315>

Спортни събития на местно и национално ниво, част от спортния календар за съответната година, са подкрепени финансово. За 2022 и 2023 година, размерът на финансиране беше 63 000 лв. за календарна година. Едни от най-мощните спортни инициативи, проведени със спортните федерации по видове спорт за 2022 и 2023 година са Държавни и Национални шампионати по лека атлетика, карате, скокове на батут, хандбал, стрелба с лък.

Голяма и мащабна спортна инициатива е зимният аматьорски турнир по футбол на малки врати, проведен в спортна зала „Орловец“, с продължителност над 30 дни.

През летните месеци бяха организирани и инициативи със спортен елемент с масов характер:

- любителски турнир по футбол – част от „Узана поляна фест“;
- „Срещу течението“ - състезание за майсторско управление на колелета и тротинетки, проведено по поречието на р. Янтра;
- В седмица на мобилността - традиционното състезание „Мама е добър шофьор“;
- „Аз карам с каска“ - традиционно през последните години състезание за майсторското управление на колелета в паркова среда;

Както и редица други събития, напр. „С колело за добро“; „Сутрешна физ-зарядка“

През 2022 г. и 2023 г. бяха проведени многобройни спортни събития, отразени в спортния календар на Община Габрово за съответната година - <https://gabrovo.bg/bg/page/287>

Мярка 11.9 Създаване на места за лечение, психо-социална рехабилитация и реинтеграция

Създадена е фондация „Общност в помощ на зависимите“ - неправителствена организация в обществена полза, чиито цел е да предоставя в общността консултантски и социални услуги, насочени към превенция, терапия, рехабилитация и ресоциализация на зависими поведениа при пълнолетни лица, техните семейства и близки.

Дейността на Фондацията включва:

- Консултативен център, психосоциална рехабилитация от резидентен тип ТЦ "Св. Илия" - с. Поповци;
- психосоциална рехабилитация от нерезидентен тип.

Разходваните средства са както следва: За 2022 г. психосоциална рехабилитация от резидентен тип - 91 350 лв.; психосоциална рехабилитация от нерезидентен тип - 47 250 лв. и за 2023 г. психосоциална рехабилитация от резидентен тип - 262 500 лв.; психосоциална рехабилитация от нерезидентен тип - 138 000 лв.

Подцел 12: Насърчаване на социалното предприемачество и иновативни социални услуги

Мерките по тази цел ще включват подобряване на достъпа до социални услуги от високо ниво, чрез прилагане на иновативни практики и партньорства с граждани, неправителствения и частния сектор. Особен фокус ще имат усилията в насърчаването на социалното предприемачество. Гражданското участие е ключово за трансформирането на общината в приобщаващ, достъпен и справедлив център, където всеки да се чувства част от общността. За целта ще бъдат насочени дейности към насърчаването на гражданската активност и оптимизация на процедурите за осъществяването им.

Мярка 12.2 Развитие на социалното предприемачество и иновациите в социалните услуги

През 2023 г. са регистрирани две социални предприятия на територията на Община Габрово / ЕВРОХИМ ГРУП ООД и Общност в помощ на зависимите.

Мярка 12.3 Осигуряване на добре развита и модерна социална инфраструктура и разширяване на обхвата на социалните услуги

През отчетния период Община Габрово предприе действия за обособяване на „Комплекс за социални услуги за възрастни и лица с увреждания“, с адрес гр. Габрово, ул. „Ивайло“ № 13, в който да се предоставят социалните услуги: Домашен социален патронаж; Асистентска подкрепа; Дневен център за стари хора, Механизъм лична помощ; проектите Топъл обяд и Грижа в дома.

Обявена е обществена поръчка: Изпълнение на инженеринг/проектиране, строителство и упражняване на авторски надзор/ за обект: Преустройство на съществуваща сграда „Комплекс за социални грижи“ в „Комплекс за социални услуги за възрастни“, в УПИ V- за здравни и социални дейности от кв. 107 по плана на гр. Габрово.

С избрания изпълнител е сключен договор № 868-ИЕ-23/16.11.2023 г. с обща цена на изпълнение 550 000 лева без ДДС. Срокът за изпълнение на договора е общо 465 календарни дни.

Мярка 12.4 Изграждане на общински жилища и подобряване на жилищната политика и обхвата ѝ

Ежегодно извършване на ремонтни дейности в общински жилищни и нежилищни сгради и помещения, които са в лошо състояние с цел създаване на по-добри условия живот на ползватели и наемателите. През 2022 г. са ремонтирани 11 жилища с разходвани средства - 11 923 лв. от Общински бюджет. През 2023 г. са ремонтирани 14 жилища с разходвани средства - 19 457 лв. от Общински бюджет. Експерти от Община Габрово са участвали в общи събрания на ЕС относно извършване на ремонтни дейности в общите части на жилищните сгради, където общината има собствени жилища. Проведени са 13 събрания на ЕС през 2022 г. и 48 събрания на ЕС през 2023 г.

Мярка 12.5 Провеждане на кампании за насърчаване на доброволчеството и активността сред всички възрасти

През целия отчетен период Младежки център Габрово развива доброволческа мрежа от младежи, които се включват в различни инициативи - организация и популяризиране на събития, зацветяване, др.

Подцел 13: Градска среда, свързана с природата и насърчаваща общуването

Действията в тази област ще се фокусират върху интервенции в градската среда, целящи да предоставят по-добри условия за социализация и активен живот. Ще бъдат насочени усилия към обновяването на градския дизайн и визия, както и на публичните пространства, превръщайки ги в привлекателни разпознаваеми места за срещи и почивка. Особено важно е да се осигури достъп до качествени публични пространства и извън централните градски части. За целта е необходимо да бъдат обновени наличните вече площи, паркове, междублокови пространства, спортни и детски площадки, но и да бъдат изградени нови такива. Приоритет ще бъде и подобряването на пешеходната достъпност и доизграждането на пешеходната мрежа с цел поощряване на активния начин на придвижване.

Мярка 13.1 Обновяване на съществуващите и създаване на нови публични пространства с възможности за активен социален живот и изграждане на добре обвързана и покриваща града мрежа от пешеходни пространства

През периода 09.08.2023 г.- 13.12.2023 г. е изградено Районно осветление на алеята до язовир Синкевица на стойност 96 268 лв. средства от Общинският бюджет

През 2022 г. е изпълнен договор за "Доставка и монтаж на детски съоръжения и доставка и полагане на ударопоглъщаща настилка на детски площадки на територията на град Габрово" за монтиране на комбинирано детско съоръжение и ударопоглъщаща настилка, и монтиране на съоръжение за деца в неравностойно положение, на стойност 19 077 лв. средства от Общинският бюджет

През 2023 г. е извършена доставка и монтаж на комбинирано детско съоръжение и 2 бр. люлки тип "везна" на стойност 9 588 лв.

Мярка 13.2 Превенция на престъпността и създаване на сигурна и безопасна градска среда

През 2022 г. е проведена обществена поръчка с предмет: „Разширяване на системата за видеонаблюдение – с. Драгановци, с. Яворец, предгаров площад, зона яз. Синкевица, кръстовище на ул. Никола Войновски (ул. „Момина скала“) с ул. Малина“. Избран е изпълнител и са доставени, както следва:

Сървърна конфигурация	1 бр.
-----------------------	-------

Работна станция	1 бр.
Milestone XProtect Expert - Лиценз за камера	43 бр.
Milestone XProtect Expert - Лиценз за камера LPR	4 бр.
Осигуряване на 36 мес. абонамент за софтуерна поддръжка и обслужване на съществуващата софтуерна платформа за видеонаблюдения Milestone Xprotect	1 бр.

През 2023 г. са изградени обектите в с. Драгановци, с. Яворец, предгаров площад, зона яз. Синкевица – в района на подпорната стена и пешеходна алея, кръстовище на ул. Никола Войновски (ул. „Момина скала“) с ул. Малина“.

Мярка 13.3 Обновяване и осъвременяване на съществуващите и изграждане на нови градски паркове

През 2022 г. са извършени следните реконструкции на зелени площи и зони:

- зелени площи на бул. „Христо Смирненски“ в района между пл. „Марсел де Бископ“ и кръгово кръстовище „Колелото“ - 700 кв.м.
- зелени площи в обхвата на новоизградената част на ул. „Баждар“ между ул. „Чардафон“ и ул. „Скобелевска“ – 2 дка
- зона с рози градината до Драматичен театър „Рачо Стоянов“ и Регионална библиотека „Априлов – Палаузов“ – 165 кв.м.
- Създаване на нова цветна фигура на пл. „Възраждане“ – 55 м2

Мярка 13.4 Създаване и поддържане на общностни (открити и закрити) пространства за отдих и развлечения на различни групи граждани (родители с деца, младежи, възрастни хора и др.)

През отчетния период във връзка с изграждане на квартални центрове, концентриращи търговски, обслужващи, социални и рекреационни функции за нуждите на живеещите и нови планирани урбанизирани територии, създаване на достъпни и безконфликтни междублокови пространства чрез мерки за възстановяване и развитие с участието на живущите, са изпълнени дейности, подробно описани в **Приложение М-13.4 отчет ПИРО.**

Други реализирани дейности през периода са:

- реконструкция на вътрешноквартални пространства в ж.к. Христо Ботев – 1 дка
- реконструкция на зелени площи на бул. „Априлов“ №47 – 100 кв.м
- реконструкция на зелени площи по ул. „Свищовска“ 59-67 – 2,5 дка
- реконструкция на зелени площи по ул. „Св. Св. Кирил и Методий“ в участъка от ул. „Лазар Донков“ до ул. „Райчо Каролев“ – 1 дка
- Кампания "Зелено Габрово" - предоставяне на растителност на живущите по райони за облагородяване на междублокови пространства - ежегодна кампания

Мярка 13.5 Развитие и благоустрояване на малките населени места

През 2023 г. по ПУДООС са одобрени следните проекти:

- Изграждане на спортен кът за отдих в село Гергини, Община Габрово – 15 00 лв.

- Изграждане на кът за отдих в село Поповци, Община Габрово – 15 000 лв.

- Изграждане на кът за отдих в село Враниловци, Община Габрово – 15 000 лв.

Чрез кампания "Зелено Габрово" се предоставя растителност на кметове и кметски наместници за облагородяване малките населени места. Кампанията е ежегодна.

Мярка 13.6 Развитие на зелената система в градската среда, така че да подпомага мерките по адаптация към климатичните промени

През 2022 г. за засаждане на цветя и декоративна растителност на територията на града са отделени 77 497 лв. като са засадени 100 бр. дървета, 2929 бр. др. декоративна растителност, 160000 бр. цветя.

През 2023 г. за засаждане на цветя и декоративна растителност на територията на града са отделени 35 676 лв. като са засадени 75 бр. дървета, 625 бр. др. декоративна растителност, 201000 бр. цветя.

5.Заключения за резултатите от наблюдението на ПИРО

Настоящият Доклад за наблюдение изпълнението на ПИРО за 2022 - 2023 г. отчита само изпълняваните мерки през периода. В Доклада не са включени мерките, по които през отчетния период не са стартирали дейности и проекти, поради липса на финансиране вследствие на закъснение в стартирането на оперативните програми и др. донорски програми в България.

През 2025 г. ще бъде възложена независима междинна оценка за наблюдение на изпълнението на ПИРО на община Габрово, която ще бъде базирана на системата от индикатори за наблюдение на Плана.

6. Приложения